

Jaarrekening 2018

Stichting Dijklander Ziekenhuis

Hoorn, 15 juli 2019

INHOUDSOPGAVE

Pagina

1. Jaarrekening 2018

	<i>Geconsolideerd</i>	
1.1	Geconsolideerde balans per 31 december 2018	1
1.2	Geconsolideerde resultatenrekening over 2018	2
1.3	Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2018	3
1.4	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	4
1.5	Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2018	14
1.6	Mutatieoverzicht materiële vaste activa	24
1.7	Overzicht langlopende schulden ultimo 2018	25
1.8	Toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening over 2018	28
	<i>Enkelvoudig</i>	
1.9	Balans per 31 december 2018	33
1.10	Resultatenrekening over 2018	34
1.11	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling enkelvoudige jaarrekening	35
1.12	Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2018	36
1.13	Enkelvoudig mutatieoverzicht materiële vaste activa	46
1.14	Enkelvoudig overzicht langlopende schulden ultimo 2018	47
1.15	Toelichting op de enkelvoudige resultatenrekening over 2018	50
1.16	Vaststelling en goedkeuring	53

2. Overige gegevens

2.1	Statutaire regeling resultaatbestemming	54
2.2	Nevenvestigingen	54
2.3	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	54

1. GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

1.1 GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2018
(na resultaatbestemming)

	<u>Ref.</u>	<u>31-dec-18</u> x € 1.000	<u>31-dec-17</u> x € 1.000
ACTIVA			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1	216.516	218.663
Financiële vaste activa	2	3.851	3.975
Totaal vaste activa		<u>220.367</u>	<u>222.638</u>
Viottende activa			
Vorraden	3	3.805	3.414
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's	4	3.068	0
Debiteuren en overige vorderingen	5	61.149	73.676
Liquide middelen	6	11.489	15.137
Totaal viottende activa		<u>79.511</u>	<u>92.227</u>
Totaal Activa		<u><u>299.878</u></u>	<u><u>314.865</u></u>
PASSIVA			
Groepsvermogen			
Kapitaal	7	1.804	1.804
Bestemmingsreserves		321	226
Algemene en overige reserves		86.737	88.474
Eigen vermogen		<u>88.862</u>	<u>90.504</u>
Belang van derden		0	0
Totaal groepsvermogen		<u>88.862</u>	<u>90.504</u>
Voorzieningen	8	6.171	5.816
Langlopende schulden	9	136.354	146.432
Kortlopende schulden			
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's	4	0	6.609
Kortlopende schulden en overlopende passiva	10	68.491	65.504
Totaal kortlopende schulden		<u>68.491</u>	<u>72.113</u>
Totaal Passiva		<u><u>299.878</u></u>	<u><u>314.865</u></u>

1.2 GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2018

	Ref.	<u>2018</u> x € 1.000	<u>2017</u> x € 1.000
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Opbrengsten zorgprestaties	13	299.513	288.901
Subsidies	14	8.883	10.565
Overige bedrijfsopbrengsten	15	13.437	12.715
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>321.833</u>	<u>312.181</u>
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten	16	178.760	173.737
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	17	21.749	20.729
Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten	18	7.544	7.891
Overige bedrijfskosten	19	109.185	101.969
Som der bedrijfslasten		<u>317.238</u>	<u>304.326</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		4.595	7.855
Financiële baten en lasten	20	-6.170	-6.471
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING		<u>-1.575</u>	<u>1.384</u>
Resultaat deelnemingen	2	-57	565
Belastingen		-10	0
RESULTAAT BOEKJAAR		<u><u>-1.642</u></u>	<u><u>1.949</u></u>
RESULTAATSBESTEMMING			
<i>Bestemming van het resultaat:</i>		<u>2018</u> x € 1.000	<u>2017</u> x € 1.000
Toevoeging / Onttrekking:			
Bestemmingsreserve giften en donaties		95	-37
Algemene reserves		629	494
Dotatie reserve aanvaardbare kosten		-2.366	1.492
Resultaat boekjaar		<u><u>-1.642</u></u>	<u><u>1.949</u></u>

1.3 GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT OVER 2018

	Ref.	2018		2017	
		x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Bedrijfsresultaat			4.595		7.855
Aanpassingen voor :					
- afschrijvingen	17	21.749		20.913	
- belastingen		-10		0	
- overige mutaties eigen vermogen	6	0		0	
- mutaties voorzieningen	8	355		-2.581	
			22.094		18.332
Veranderingen in vlottende middelen:					
- voorraden	3	-391		52	
- onderhanden werk uit hoofde van DBC's	4	-9.677		9.308	
- vorderingen	5	12.527		-17.209	
- vorderingen/schulden uit hoofde van financieringstekort respectievelijk -overschot	nvt	0		0	
- kortlopende schulden	10	2.990		-11.352	
			5.449		-19.201
Kasstroom uit bedrijfsoperaties			32.138		6.986
Ontvangen interest	20	1		103	
Betaalde interest	20	-6.171		-6.574	
			-6.170		-6.471
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten			25.968		515
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
Investerings (in)materiële vaste activa	1	-19.602		-16.155	
Desinvesteringen materiële vaste activa	1	0		845	
Investerings deelnemingen en/of samenwerkingsverbanden	2	-321		-858	
Mutatie leningen u/g	2	-57		114	
Overige investeringen in financiële vaste activa	2	445		32	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten			-19.535		-16.022
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Nieuw opgenomen leningen	9	0		5.000	
Aflossing langlopende schulden	9	-10.081		-10.784	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten			-10.081		-5.784
Mutatie geldmiddelen			<u>-3.648</u>		<u>-21.291</u>
Stand geldmiddelen per 1 januari			11.137		32.428
Stand geldmiddelen per 31 december			<u>7.489</u>		<u>11.137</u>
Mutatie geldmiddelen			-3.648		-21.291

1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

1.4.1 Algemeen

Algemene gegevens en groepsverhoudingen

Stichting Algemeen Ziekenhuis Westfriesgasthuis is op 1 april 2017 gefuseerd met het Waterlandziekenhuis. Beide ziekenhuizen zijn opgegaan in de nieuwe organisatie: Stichting Ziekenhuizen West-Friesland en Waterland. Op 1 januari 2019 is de naam van Stichting Ziekenhuizen West-Friesland en Waterland gewijzigd in "Stichting Dijklander Ziekenhuis".

Stichting Dijklander Ziekenhuis is statutair gevestigd te (1624 NP) Hoorn, op het adres Maelsonstraat 3, en is geregistreerd onder KvK-nummer 41235021. De belangrijkste activiteiten zijn het exploiteren van een ziekenhuisvoorziening in de regio's West-Friesland en Waterland.

Stichting Dijklander Ziekenhuis behoort tot de Stichting Dijklander Ziekenhuis groep en staat aan het hoofd van deze groep. In de jaarrekening van de Stichting Dijklander Ziekenhuis is opgenomen de geconsolideerde jaarrekening van de Stichting Dijklander Ziekenhuis groep te Hoorn.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2018, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2018.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi (RvW). De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en het resultaat zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Continuïteitsveronderstelling

Vanaf september 2018 valt de Stichting Dijklander Ziekenhuis onder bijzonder beheer bij de Rabobank en ING bank. Dit als gevolg van de resultaten die werden voorzien in de loop van 2018, waarbij de afgesproken EBITDA norm per 31 december 2018 niet werd gerealiseerd. In oktober 2018 is er een herstelplan aan de banken gepresenteerd. In het najaar van 2018 zijn de diverse maatregelen van dit herstelplan in werking getreden en dit heeft geleid tot een verbetering van het resultaat in het najaar van 2018 ten opzichte van de jaarprognose op basis van de cijfers van de eerste helft van 2018.

In november 2018 is er een waiver verzoek ingediend bij de banken voor de periode t/m 30 juni 2019 en een aanpassing van de financieringsconvenanten per einde 2018 en voor 2019. In december 2018 is dit verzoek door de banken gehonoreerd. De formele documenten met betrekking tot deze wijziging van de financieringsconvenanten zijn 11 januari 2019 door partijen ondertekend. De cijfers van boekjaar 2018 voldoen aan de normen, die zijn afgesproken met de banken. De financiële rapportage tot en met april 2019 laat zien dat ook de normen voor 2019 ruimschoots worden gehaald en de resultaten beter zijn dan de begroting voor 2019.

In het voorjaar van 2019 is er een nieuwe meerjarenbegroting opgesteld over de periode 2019-2023. Deze begroting is in april 2019 aan de banken gepresenteerd. De banken zijn akkoord gegaan met ons voorstel voor de nieuwe financieringsconvenanten, die een afgeleide zijn van deze meerjarenbegroting. In deze meerjarenbegroting wordt ook een bijdrage aan het herstelplan gevraagd van de zorgverzekeraars. In juni 2019 is er overeenstemming bereikt met de zorgverzekeraars, die het grootste marktaandeel hebben in onze regio, over de manier waarop deze bijdrage wordt verrekend in de meerjaren contracten met deze zorgverzekeraars.

Op 12 juli 2019 is er nieuwe kredietovereenkomst getekend door de financiers en het ziekenhuis voor de periode 2019 t/m 2023. De Raad van Bestuur is van mening dat de ingezette koers ertoe zal leiden dat de continuïteit wordt gewaarborgd en de kwaliteit van de zorg niet in het geding zal komen. De verwachting is dat er kan worden voldaan aan de voorwaarden zoals afgesproken met de Rabobank en ING bank. De in deze jaarrekening gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn daarom gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de Stichting Dijklander Ziekenhuis.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat de Raad van Bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. Indien het voor het geven van het inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

De opgenomen voorzieningen zijn naar de mening van de Raad van Bestuur het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie, en vereisen een aantal schattingen en veronderstellingen. Voor een nadere toelichting per voorziening wordt verwezen naar de grondslagen onder 1.4.2 en de toelichting op de geconsolideerde balans onder 1.5.

Consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening van Stichting Dijklander Ziekenhuis zijn de financiële gegevens verwerkt van de tot de groep behorende maatschappijen en andere rechtspersonen waarop overwegende zeggenschap kan worden uitgeoefend of waarover de centrale leiding wordt gevoerd. Deze jaarrekening bevat de financiële informatie van zowel de Stichting Dijklander Ziekenhuis als de geconsolideerde maatschappijen van de Stichting.

Intercompany-transacties, intercompany-winsten en onderlinge vorderingen en schulden tussen groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie betrokken rechtspersonen worden geëlimineerd, voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de groep zijn gerealiseerd. Ongerealiseerde verliezen op intercompany-transacties worden ook geëlimineerd, tenzij er sprake is van een bijzondere waardevermindering. De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling van Stichting Dijklander Ziekenhuis. Gegevens van geconsolideerde maatschappijen die andere grondslagen hanteren, zijn omgerekend naar de grondslagen van de rechtspersoon. Alleen wegens gegronde en in de toelichting vermelde redenen zijn in de geconsolideerde jaarrekening afwijkende grondslagen gehanteerd.

De volgende stichtingen en vennootschappen behoren tot de groep en zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening:

- Stichting Dijklander Ziekenhuis te Hoorn
De kernactiviteit bestaat uit het exploiteren van een ziekenhuisvoorziening in West-Friesland / Waterland.
- Westfriesgasthuis Holding B.V. te Hoorn
De kernactiviteit bestaat uit ondersteunende administratieve dienstverlening binnen de Stichting Dijklander Ziekenhuis groep.
- Maelson Apotheek B.V. te Hoorn.
De kernactiviteit bestaat uit het exploiteren van een apotheek binnen de Stichting Dijklander Ziekenhuis te Hoorn.
- Maelson Apotheek C.V. te Hoorn
De kernactiviteit bestaat uit het exploiteren van een apotheek binnen de Stichting Dijklander Ziekenhuis te Hoorn.
- Stichting Verloskundig Centrum Waterland te Purmerend
De kernactiviteit bestaat uit verloskundige zorg in Zaanstreek / Waterland

Voor het bedrag van het eigen vermogen en het resultaat volgens de laatst vastgestelde jaarrekening van bovengenoemde stichtingen en vennootschappen tot de groep wordt verwezen naar 1.12 toelichting enkelvoudige balans onderdeel 2. Financiële vaste activa.

Op grond van artikel 7, lid 4 van Regeling verslaggeving WTZi is de volgende steunstichting buiten de consolidatie gebleven:

- Stichting Vrienden Westfriesgasthuis te Hoorn.

Verbonden rechtspersonen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen, worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van Stichting Dijklander Ziekenhuis en nauwe verwanten zijn verbonden partijen. Voor een overzicht van de verbonden partijen wordt verwezen naar 1.5 Toelichting geconsolideerde balans onderdeel 2. Financiële vaste activa.

Stichting Dijklander Ziekenhuis is geen transacties met verbonden partijen aangegaan die niet onder normale marktvoorwaarden hebben plaatsgevonden.

1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

Activa en passiva

Activa en passiva worden tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen. Toelichtingen op posten in de balans, resultatenrekening en kasstroomoverzicht zijn in de jaarrekening genummerd.

Een actief wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en het actief een kostprijs of een waarde heeft waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa.

Een verplichting wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag waartegen de afwikkeling zal plaatsvinden op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans opgenomen als een transactie niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Dergelijke transacties geven evenmin aanleiding tot het verantwoorden van resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een belangrijke verandering in de economische realiteit wordt uitgegaan van de economische voordelen en risico's die zich naar waarschijnlijk in de praktijk zullen voordoen, en niet op voordelen en risico's waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij zich voordoen.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. De resultaten van de transactie worden in dat geval direct in de winst-en-verliesrekening opgenomen, rekening houdend met eventuele voorzieningen die dienen te worden getroffen in samenhang met de transactie. Indien de weergave van de economische realiteit leidt tot het opnemen van activa waarvan de rechtspersoon niet het juridisch eigendom bezit, wordt dit feit vermeld.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat ook de functionele valuta is van Stichting Dijklander Ziekenhuis.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingstermijnen van materiële vaste activa zijn gebaseerd op de verwachte economische levensduur van het vast actief. Materiële vaste activa met een beperkte gebruiksduur worden afzonderlijk afgeschreven op basis van deze beperkte gebruiksduur. In het geval dat belangrijkste bestanddelen van een materieel vast actief van elkaar te onderscheiden zijn en verschillen in gebruiksduur of verwacht gebruikspatroon, worden deze bestanddelen afzonderlijk afgeschreven.

In het geval dat de betaling van de kostprijs van een materieel vast actief plaatsvindt op grond van een langere dan normale betalingstermijn, wordt de kostprijs van het actief gebaseerd op de contante waarde van de verplichting. In het geval dat materiële vaste activa worden verworven in ruil voor een niet-monetair actief, wordt de kostprijs van het materieel vast actief bepaald op basis van de reële waarde voor zover de ruiltransactie leidt tot een wijziging in de economische omstandigheden en de reële waarde van het verworven actief of van het opgegeven actief op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld.

De afschrijvingstermijnen van materiële vaste activa zijn gebaseerd op de verwachte gebruiksduur van het vast actief. De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op bedrijfsterreinen en op vaste activa in ontwikkeling en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

- Bedrijfsgebouwen : 2,5 - 10,0%;
- Machines en installaties : 5,0% - 10,0%;
- Andere vaste bedrijfsmiddelen : 12,5% - 20%.

Voor zover subsidies of daaraan gelijk te stellen vergoedingen zijn ontvangen als eenmalige bijdrage in de afschrijvingskosten, zijn deze in mindering gebracht op de investeringen.

Kosten voor periodiek groot onderhoud worden ten laste gebracht van het resultaat op het moment dat deze zich voordoen.

1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Operationele leasing

Bij Stichting Dijklander Ziekenhuis kunnen er leasecontracten bestaan, waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij het ziekenhuis ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Leasebetalingen worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de winst-en-verliesrekening over de looptijd van het contract.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen reële waarde en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs.

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij het kunnen uitbrengen van 20% of meer van de stemrechten. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, waarbij ook leningen aan deze deelneming worden betrokken (netto-investering), wordt deze op nihil gewaardeerd. Indien en voor zover Stichting Dijklander Ziekenhuis in deze situatie geheel of gedeeltelijk instaat voor de schulden van de deelneming, dan wel het stellige voornemen heeft de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt hiervoor een voorziening getroffen.

Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere realiseerbare waarde. Indien sprake is van een stellig voornemen tot afstoting vindt waardering plaats tegen de eventuele lagere verwachte verkoopwaarde. Indien de onderneming een actief of een passief overdraagt aan een deelneming die wordt gewaardeerd op verkrijgingsprijs of actuele waarde, wordt de winst of het verlies voortvloeiend uit deze overdracht direct en volledig in de geconsolideerde resultatenrekening verwerkt, tenzij de winst op de overdracht in wezen niet is gerealiseerd.

De eerste waardering van gekochte deelnemingen is gebaseerd op de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva op het moment van acquisitie. Voor de vervolgwaaarding worden de grondslagen toegepast die gelden voor deze jaarrekening, uitgaande van de waarden bij eerste waardering.

De leningen aan niet-geconsolideerde deelnemingen worden initieel opgenomen tegen reële waarde. De grondslagen voor overige financiële vaste activa zijn opgenomen onder het kopje Financiële Instrumenten.

Dividenden worden verantwoord in de periode waarin zij betaalbaar worden gesteld. Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende post. Eventuele winsten of verliezen worden verantwoord onder de financiële baten en lasten.

Kapitaalbelangen die niet worden aangemerkt als deelneming worden onder de effecten gerubriceerd.

Vaste activa - bijzondere waardeverminderingen

Stichting Dijklander Ziekenhuis beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder-waardeverminderingverlies wordt direct als last verwerkt in de winst-en-verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

De opbrengstwaarde wordt in eerste instantie ontleend aan een bindende verkoopovereenkomst; als die er niet is, wordt de opbrengstwaarde bepaald met behulp van de actieve markt waarbij normaliter de gangbare biedprijs geldt als marktprijs. De in aftrek te brengen kosten bij het bepalen van de opbrengstwaarde zijn gebaseerd op de geschatte kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de verkoop en nodig zijn om de verkoop te realiseren. Voor de bepaling van de bedrijfswaarde wordt een inschatting gemaakt van de toekomstige netto kasstromen bij voortgezet gebruik van het actief/de kasstroomgenererende eenheid; vervolgens worden deze kasstromen contant gemaakt, waarbij een disconteringsvoet wordt gehanteerd van 5% (2017: 5%). De disconteringsvoet geeft geen risico's weer waarmee in de toekomstige kasstromen al rekening is gehouden.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering, die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de betreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde, die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord. Een bijzondere waardevermindering van goodwill wordt niet teruggenomen.

1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Ook voor financiële instrumenten beoordeelt de vennootschap op iedere balansdatum of er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen van een financieel actief of een groep van financiële activa. Bij objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen bepaalt Stichting Dijklander Ziekenhuis de omvang van het verlies uit hoofde van de bijzondere waardeverminderingen en verwerkt dit direct in de winst-en-verliesrekening.

Bij financiële activa die gewaardeerd zijn tegen geamortiseerde kostprijs, wordt de omvang van de bijzondere waardevermindering bepaald als het verschil tussen de boekwaarde van het actief en de best mogelijke schatting van de toekomstige kasstromen, contant gemaakt tegen de effectieve rentevoet van het financiële actief zoals die is bepaald bij de eerste verwerking van het instrument.

Het waardeverminderingsverlies dat daarvoor opgenomen was, dient te worden teruggenomen indien de afname van de waardevermindering verband houdt met een objectieve gebeurtenis na afboeking.

De terugname wordt beperkt tot maximaal het bedrag dat nodig is om het actief te waarderen op de geamortiseerde kostprijs op het moment van de terugname, als geen sprake geweest zou zijn van een bijzondere waardevermindering. Het teruggenomen verlies wordt in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Vervreemding vaste activa

Voor verkoop beschikbare activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Voorraden

Voorraden zijn gewaardeerd tegen kostprijs op basis van gemiddelde inkoopprijs of lagere opbrengstwaarde. De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incurantheid van de voorraden.

Financiële instrumenten

Algemeen

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten en afgeleide financiële instrumenten (derivaten).

Financiële instrumenten omvatten tevens in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten (derivaten). Deze worden door de instelling gescheiden van het basiscontract en apart verantwoord indien de economische kenmerken en risico's van het basiscontract en het daarin besloten derivaat niet nauw verwant zijn, indien een apart instrument met dezelfde voorwaarden als het in het contract besloten derivaat aan de definitie van een derivaat zou voldoen en het gecombineerde instrument niet wordt gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de resultatenrekening.

Financiële instrumenten, inclusief de van de basiscontracten gescheiden afgeleide financiële instrumenten, worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de resultatenrekening, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering.

In contracten besloten financiële instrumenten die niet worden gescheiden van het basiscontract, worden verwerkt in overeenstemming met het basiscontract.

Na de eerste opname (tegen reële waarde) worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Verstreckte leningen en overige vorderingen

Verstreckte leningen en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingsverliezen.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode.

De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

Afgeleide financiële instrumenten

Afgeleide instrumenten worden gewaardeerd op kostprijs of lagere marktwaarde, tenzij hedge accounting onder het kostprijs hedge model wordt toegepast.

1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Indien kostprijs hedge accounting wordt toegepast, vindt eerste waardering plaats tegen reële waarde. Zolang het afgeleide instrument betrekking heeft op afdekking van het specifieke risico van een toekomstige transactie die naar verwachting zal plaatsvinden, vindt geen herwaardering van dit instrument plaats. Zodra de verwachte toekomstige transactie leidt tot verantwoording in de winst- en verliesrekening, wordt de met het afgeleide instrument samenhangende winst of het met het afgeleide instrument samenhangende verlies in de resultatenrekening verwerkt. Indien de afgedekte positie van een verwachte toekomstige transactie leidt tot de opname in de balans van een niet-financieel actief of een niet-financiële verplichting past de instelling de kostprijs van dit actief aan met de afdekkingsresultaten die nog niet in de resultatenrekening zijn verwerkt. Een verlies voor het percentage groter dan de omvang van het afgeleide instrument ten opzichte van de afgedekte positie wordt op basis van kostprijs of lagere marktwaarde direct in de resultatenrekening verwerkt. Indien afgeleide instrumenten aflopen of worden verkocht, worden de afdekkingsrelaties beëindigd. De cumulatieve winst die of het cumulatieve verlies dat tot dat moment nog niet in de resultatenrekening was verwerkt, wordt als overlopende post in de balans opgenomen totdat de afgedekte transacties plaatsvinden. Indien de transacties naar verwachting niet meer plaatsvinden, wordt de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening.

De instelling documenteert de hedgerelaties in generieke hedgedocumentatie en toetst periodiek de effectiviteit van de hedgerelaties door vast te stellen dat er sprake is van effectieve hedges respectievelijk dat er geen sprake is van overhedges.

Indien afgeleide instrumenten niet langer voldoen aan de voorwaarden voor 'hedge accounting', aflopen of worden verkocht of wanneer de instelling niet langer kiest voor hedge accounting wordt hedge accounting beëindigd. De tot dat moment in het vermogen verantwoorde resultaten blijven in het eigen vermogen uitgesteld tot het moment dat de toekomstige transactie plaatsvindt. Indien de transactie naar verwachting niet meer plaatsvindt, worden de in het eigen vermogen uitgestelde cumulatieve hedgeresultaten naar de resultatenrekening gebracht.

Periodiek wordt de effectiviteit van de hedgerelaties getoetst door vergelijking van de cumulatieve reële waardewijziging van de afgedekte positie met de cumulatieve waardewijzigingen van de afgeleide instrumenten. De laagste van de cumulatieve waardewijziging van de afgedekte positie en de cumulatieve waardewijziging van de afgeleide instrumenten wordt in de herwaarderingsreserve uitgesteld.

Indien sprake is van een reële waardeafdekking (reële waarde hedge accounting) van een opgenomen actief of verplichting of niet in de balans opgenomen bindende overeenkomst worden de resultaten uit de herwaardering van het afgeleide instrument op hetzelfde moment in de resultatenrekening verwerkt als het resultaat op de afgedekte positie voor zover deze betrekking hebben op de reële waardewijziging van het specifieke risico van de afgedekte post of positie.

Onderhanden projecten uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten

Het onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten wordt gewaardeerd tegen de opbrengstwaarde of de vervaardigingsprijs, zijnde de afgeleide verkoopwaarde van de reeds bestede verrichtingen. De productie van het onderhanden werk is bepaald door de openstaande verrichtingen te koppelen aan de DBC's / DBC-zorgproducten die ultimo boekjaar openstonden. Op het onderhanden werk worden de voorschotten die ontvangen zijn van verzekeraars in mindering gebracht.

Vorderingen

De eerste waardering van vorderingen is tegen reële waarde, inclusief transactiekosten. (Door toepassing van de effectieve rentemethode worden transactiekosten als onderdeel van de amortisatie in de winst- en verliesrekening verwerkt). De vervolgwaaardering van vorderingen is tegen geamortiseerde kostprijs (indien geen sprake van agio/disagio of transactiekosten dan geamortiseerde kostprijs gelijk aan nominale waarde). Er wordt geen voorziening getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid. Stichting Dijklander Ziekenhuis waardeert een vordering direct af op het moment dat een vordering op een debiteur niet meer volwaardig is.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Liquide middelen die naar verwachting langer dan 12 maanden niet ter beschikking staan van de onderneming, worden gerubriceerd als financiële vaste activa.

1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Voorzieningen (algemeen)

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan en die het gevolg zijn van een gebeurtenis uit het verleden, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichting en verliezen af te wikkelen. De rentemutatatie van voorzieningen gewaardeerd tegen contante waarde is verantwoord als dotatie aan de voorziening. De gehanteerde disconteringsvoet ligt tussen de 1,35% en 2,00%, afhankelijk van de termijn van uitkering (2017 tussen 1,35% en 2,00%).

Wanneer verplichtingen naar verwachting door een derde zullen worden vergoed, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen indien het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting.

Personele voorzieningen worden, indien het effect van de tijdswaarde van geld materieel is, gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen. De disconteringsvoet voor belastingen waartegen contant wordt gemaakt, geeft de actuele marktrente weer. Hierin zijn de risico's waarmee bij het schatten van de toekomstige uitgaven reeds rekening is gehouden niet betrokken.

Voorzieningen (specifiek)

De voorziening toekomstige personeelsuitkeringen dient ter dekking van toekomstige jubileumuitkeringen aan het personeel. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd. De gehanteerde disconteringsvoet ligt tussen de 1,35% en 2,00% afhankelijk van de termijn van uitkering.

De voorziening voor arbeidsongeschiktheid dient ter dekking van de verwachte loonkosten in de eerste twee jaren van de arbeidsongeschiktheid (voor medewerkers die naar verwachting niet zullen terugkeren in het arbeidsproces), voorzover deze na 31 december 2018 vallen, gebaseerd op 100 % gedurende het eerste jaar en 70 % gedurende het tweede jaar. De voorziening is gewaardeerd op nominale waarde.

De voorziening persoonlijk budget levensfase (PBL) betreft een voorziening uit hoofde van een CAO verplichting in het kader van de overgangsregeling 45+. Het persoonlijk budget levensfase kwalificeert als een beloning met opbouw van rechten. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst eenmalig uit te keren PBL-uren. De berekening is gebaseerd op de CAO-bepalingen, blijfkans, leeftijd en resterende dienstjaren tot het bereiken van de 55-jarige leeftijd. De gehanteerde disconteringsvoet bedraagt 1,35%.

De voorziening medische aansprakelijkheid wordt gevormd op basis van een risico-inschatting voor mogelijke claims waarvoor het ziekenhuis aansprakelijk is. De voorziening is gewaardeerd op nominale waarde.

Schulden

Onder de langlopende schulden worden schulden opgenomen met een resterende looptijd van meer dan één jaar. De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar. De schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen. Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verlichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Baten worden verantwoord in het jaar waarin de baten zijn gerealiseerd. Lasten worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. De overige baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben.

Baten (waaronder nagekomen budgetaanpassingen) en lasten uit voorgaande jaren die in dit boekjaar zijn geconstateerd, worden aan dit boekjaar toegerekend. In het geval van een geconstateerde fout in voorgaande boekjaren wordt fouterstel toegepast.

1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Opbrengsten

Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald.

Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten. De met de opbrengsten samenhangende lasten worden toegerekend aan de periode waarin de baten zijn verantwoord.

Specifieke aandachtspunten jaarrekening 2018 medisch specialistische zorg

De aandachtspunten voor Stichting Dijklander Ziekenhuis met betrekking tot de opbrengsten uit Medisch Specialistische Zorg (MSZ) zijn:

1. Afwikkeling rechtmatigheidscontroles van de declaraties aan de zorgverzekeraars over de jaren 2017 en 2018;
2. De toerekening van de contractafspraken op basis van de schadelast voor zorgverzekeraars van 2018 en de afwikkeling van de afspraken van voor 2018.

1. Afwikkeling rechtmatigheidscontroles MSZ 2017 en 2018

Bij de omzetsbepaling van de DBC zorgproducten en overige zorgproducten is de "Handreiking Rechtmatigheidsonderzoek 2018 Medisch Specialistische Zorg" gevolgd.

Over 2017 is nog geen overeenstemming bereikt met de zorgverzekeraars. Over een beperkt aantal punten is een meningsverschil ontstaan en de Stichting Dijklander Ziekenhuis heeft voorgesteld om een "derde partij" in te schakelen om te bemiddelen. Er zijn slechts minimale financiële consequenties verbonden aan de uitkomsten van de onderzoeken van 2017 en 2018. De onderzoeken laten een zeer geringe uitval (niet rechtmatige declaraties) zien en de bedragen liggen ruim onder het landelijk gemiddelde. Voor het grootste deel van de omzet MSZ (circa 95%) geldt dat er sprake is van afspraken op basis van aanneemsommen. De aanneemsommen hoeven, op basis van deze afspraken, niet te worden gecorrigeerd, mede gezien de resultaten van de onderzoeken in 2017 en 2018.

2. Toerekening van de contractafspraken met de zorgverzekeraars op schadejaar aan het boekjaar en afwikkeling oude jaren

De toerekening van de schadelast voor de zorgverzekeraars van 2018 heeft een relatie met de aanneemsommen die zijn afgesproken. De toerekening aan boekjaar 2018 heeft plaatsgevonden op basis van een beste schatting van het voortgangpercentage ultimo 2018 in lijn met de Handreiking Omzetverantwoording en rekening houdend met de verwachte effecten van het rechtmatigheidsonderzoek. In deze jaarrekening is de beste inschatting van het financieel effect op de omzet en daarmee samenhangende posten verwerkt. De afrekening van "oude schadelastjaren" kan nog financiële effecten tot gevolg hebben. De Stichting Dijklander Ziekenhuis heeft de jaren t/m 2015, op enkele kleine posten na, afgerekend met de zorgverzekeraars.

Personele kosten

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de resultatenrekening voorzover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

De beloningen van het personeel worden als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de instelling.

Voor de beloningen met opbouw van rechten (sabbatical leave, gratificaties e.d.) worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Een verwachte vergoeding ten gevolge van gratificaties wordt verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen (inclusief ontslagvergoedingen) aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen. De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomsten). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Ontslagvergoedingen

Ontslagvergoedingen zijn vergoedingen die worden toegekend in ruil voor de beëindiging van het dienstverband. Een uitkering als gevolg van ontslag wordt als verplichting en als last verwerkt als de onderneming zich aantoonbaar onvoorwaardelijk heeft verbonden tot betaling van een ontslagvergoeding. Als het ontslag onderdeel is van een reorganisatie, worden de kosten van de ontslagvergoeding opgenomen in een reorganisatievergoeding. Zie hiervoor de grondslag onder het hoofd Voorzieningen. Ontslagvergoedingen worden gewaardeerd met inachtneming van de aard van de vergoeding. Als de ontslagvergoeding een verbetering is van de beloningen na afloop van het dienstverband, vindt waardering plaats volgens dezelfde grondslagen die worden toegepast voor pensioenregelingen. Andere ontslagvergoedingen worden gewaardeerd op basis van de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

Pensioenen

Stichting Dijklander Ziekenhuis heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij de instelling. De verplichtingen, die voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn. Stichting Dijklander Ziekenhuis betaalt hiervoor premies waarvan de helft door de werkgever wordt betaald en de helft door de werknemer. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat.

Per 1 januari 2015 gelden nieuwe regels voor pensioenfondsen. Daarbij behoort ook een nieuwe berekening van de dekkingsgraad. De 'nieuwe' dekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden. Door een gemiddelde te gebruiken, zal de dekkingsgraad nu minder sterk schommelen. In april 2019 bedroeg de dekkingsgraad 100,4%. Het vereiste niveau van de dekkingsgraad is 128%. Het pensioenfonds verwacht volgens het herstelplan binnen 8 jaar hieraan te kunnen voldoen en voorziet geen noodzaak voor de aangesloten instellingen om extra stortingen te verrichten of om bijzondere premieverhogingen door te voeren. Stichting Dijklander Ziekenhuis heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Stichting Dijklander Ziekenhuis heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Honorarium vrijgevestigd medisch specialisten

Het honorarium vrijgevestigd medisch specialisten betreft dat deel van de opbrengsten (op basis van integraal tarief) dat toekomt aan de vrijgevestigd medisch specialisten als vergoeding voor de door de medisch specialisten geleverde arbeid. Het honorarium wordt bepaald op basis van de financiële afspraken met de betreffende maatschap.

Afschrijvinge op immateriële en materiële vaste activa

Immateriële vaste activa inclusief goodwill en materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast. Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen van derden en groepsmaatschappijen ontvangen (te ontvangen) en aan derden en groepsmaatschappijen betaalde (te betalen) interest. Tevens is hieronder opgenomen het aandeel van de stichting in het resultaat van de op nettovermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen danwel ontvangen dividenden van deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend en waardeveranderingen van financiële vaste activa en effecten.

Financiële baten en lasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de groep zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. Subsidies ter compensatie van door de groep gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de winst-en-verliesrekening opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Subsidies ter compensatie van de groep voor de kosten van een actief worden systematisch in de winst-en-verliesrekening opgenomen gedurende de gebruiksduur van het actief. Een krediet afgesloten tegen een lagere rente dan de marktrente, wordt als schuld in de balans opgenomen waarbij waardering plaatsvindt zoals opgenomen onder financiële instrumenten. Het verschil tussen het hogere ontvangen bedrag van het krediet en de boekwaarde bij eerste verwerking betreft het voordeel als gevolg van de lagere rente. Dit voordeel wordt verwerkt als overheidssubsidie.

1.4.4 Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen.

Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

De verkrijgingsprijs van de verworven groepsmaatschappij is opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden. De in de verworven groepsmaatschappij aanwezige geldmiddelen zijn van de aankoopprijs in aftrek gebracht.

Transacties waarbij geen ruil van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasecontract zijn voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

1.4.5 Grondslagen voor gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening.

Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

1.4.6 Waarderingsgrondslagen WNT

Voor de uitvoering van de Wet normering topinkomens (WNT) heeft de instelling zich gehouden aan de wet- en regelgeving inzake de WNT, waaronder de instellingsspecifieke (sectorale) regels.

1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS**ACTIVA**

Voor een toelichting op de mutaties balansdatum 31 december 2018 versus 31 december 2017 wordt verwezen naar de toelichting op de enkelvoudige balans.

1. Materiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Bedrijfsgebouwen en terreinen	136.277	141.258
Machines en installaties	50.092	50.321
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	26.615	24.364
Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	3.532	2.720
Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	0	0
	<u>216.516</u>	<u>218.663</u>

Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven :

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Boekwaarde per 1 januari	218.663	224.266
Bij: investeringen	19.602	16.155
Bij: herwaarderingen	0	0
Af: afschrijvingen	21.749	20.913
Af: bijzondere waardeverminderingen	0	0
Af: terugname geheel afgeschreven activa	0	0
Af: desinvesteringen	0	845
Boekwaarde per 31 december	<u>216.516</u>	<u>218.663</u>

Aanschafwaarde	401.025	394.456
Cumulatieve herwaarderingen	0	0
Cumulatieve afschrijvingen	184.509	175.793

Voor een nadere specificatie van het verloop van de materiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 1.6.

De vaste activa zijn als zekerheid gesteld voor de langlopende schulden. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar het overzicht langlopende leningen onder 1.7.

2. Financiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Deelnemingen:		
Deelneming Codia Waterland B.V.	191	176
Deelneming Esperanz B.V.	0	6
Deelneming Symbiant B.V.	964	944
Deelneming Comicro B.V.	513	446
Deelneming Diagnost-IQ B.V.	706	857
Deelneming 24-Uurs Apotheek Waterland	3	3
Deelneming Medirisk	625	634
Deelneming Centramed	266	232
Vorderingen op deelnemingen:		
Lening Medirisk	45	45
Ledenrekening Medirisk	0	0
Overige vorderingen:		
Leningen	352	295
Leningkosten	186	337
Totaal financiële vaste activa	<u>3.851</u>	<u>3.975</u>

1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

ACTIVA

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt :

	2018	2017
	x € 1.000	x € 1.000
Boekwaarde per 1 januari	3.975	2.641
Bij: kapitaalstorting	26	858
Bij: resultaat deelnemingen	238	601
Bij: verstrekte lening	360	201
Bij: overige vorderingen	0	119
Af: ontvangen dividend / aflossing leningen	303	294
Af: waardeverminderingen	445	151
Boekwaarde per 31 december	<u>3.851</u>	<u>3.975</u>

Toelichting:

MediRisk

MediRisk B.A. is een onderlinge waarborgmaatschappij van ziekenhuizen voor de verzekering van medische aansprakelijkheid, zonder winstoogmerk. Het Dijklander Ziekenhuis heeft ter verhoging van het waarborgvermogen van MediRisk een rentedragende waarborgsom van € 45.000 gestort. De lening is aangegaan voor een periode van vijftien jaar, met stilzwijgende verlenging van telkens vijf jaar. Bij beëindiging van het lidmaatschap wordt de lening na afloop van het desbetreffende boekjaar opeisbaar.

Om te kunnen voldoen aan kapitaaleisen van Solvency I en II zijn de leden akkoord gegaan met kapitaalversterking door middel van uitgifte van aandelen en daarmee gepaard gaande stortingen. Aanvullend is gekozen voor extra agiostortingen op het kapitaal. De Nederlandse Bank is akkoord gegaan met het voorstel om een gedeelte van de kapitaalversterking via garantiestellingen in te vullen. Het Dijklander Ziekenhuis heeft bij de uitgifte van aandelen in drie tranches een totaalbedrag inclusief agio gestort van € 509.000. De aanvullende kapitaalstoring bedroeg € 708.000. Het Dijklander Ziekenhuis heeft een garantiestelling verstrekt van € 581.000.

Het kapitaal en de agio wordt bijgehouden op een aandeelhoudersrekening. Indien sprake is van een positief behaald resultaat, wordt over het nomimaal aandelenkapitaal, vermeerderd met het agio jaarlijks een rentevergoeding aan deze rekening toegevoegd. Bij beëindiging van het lidmaatschap kan het door de leden gestorte aandelenkapitaal (nominaal en agio) -onder voorwaarden- terugvloeien naar de leden afhankelijk van de solvabiliteit en toestemming van De Nederlandse Bank.

Het Dijklander Ziekenhuis heeft haar aansprakelijkheidsverzekering bij MediRisk met ingang van 1 januari 2018 beëindigd. Het ziekenhuis behoudt een vordering op MediRisk gelijk aan de aandeelhoudersrekening. Het ziekenhuis voorziet vooralsnog geen aanleiding deze vordering af te waarden en verwacht dat MediRisk onder de voorwaarden gesteld in de statuten het saldo op de aandeelhoudersrekening binnen de vastgestelde termijn betaalbaar zal stellen.

Centramed

Centramed is een onderlinge waarborgmaatschappij van ziekenhuizen voor de verzekering van medische aansprakelijkheid, zonder winstoogmerk. Het aansprakelijk vermogen van Centramed wordt gevormd door het eigen vermogen en achtergestelde ledenrekeningen. Het eigen vermogen bestaat o.a. uit aandelen en op aandelen gestort kapitaal, inclusief agio. Het Dijklander Ziekenhuis heeft een totaalbedrag inclusief agio gestort van € 197.000. Het saldo van de ledenrekening bedraagt ultimo 2018 € 69.000.

Het Dijklander Ziekenhuis heeft haar aansprakelijkheidsverzekering ook in 2019 bij Centramed voortgezet.

Leningen personeel

In het kader van het Meerkeuzesysteem Arbeidsvoorwaarden uit de CAO Ziekenhuizen worden aan werknemers leningen verstrekt voor de aanschaf van een fiets of een pc. De leningen hebben een looptijd van maximaal vijf jaar en het restbedrag dient bij het verlaten van de organisatie of bij pensionering in één keer te worden afgelost. De leningen verstrekt voor de aanschaf van een pc zijn in 2017 volledig afgelost.

Leningskosten

Het ziekenhuis heeft in de loop der jaren een aantal door het WFZ-geborgde langlopende leningen afgesloten. De hierbij verschuldigde disagio ad. € 754.000 is geactiveerd onder de financiële vaste activa en wordt in vijf jaar afgeschreven.

1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

ACTIVA

Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:

Naam en rechtsvorm en woonplaats rechtspersoon	Kernactiviteit	Verschaft kapitaal x € 1.000	Kapitaalbe- lang (in %)	Eigen vermogen 2018 x € 1.000	Resultaat 2018 x € 1.000
Zeggenschapsbelangen:					
Stichting Diagnostisch Centrum West-Friesland te Hoorn	Medische onderzoeken eerstelijns	n.v.t.	n.v.t.	643	-78
Belangen samen met dochtermaatschappijen:					
Codia Waterland B.V. te Purmerend	Nefrologische zorg regio Waterland zkhs.	12	67%	286	95
Esperanz B.V. te Purmerend	Oncologische zorg in de regio	12	67%	41	-13
Symbiant B.V. te Alkmaar	Klinische (en forensische-) pathologie (Medische)	6	33%	2.892	60
Comicro B.V. te Zaandam	microbiologie	448	50%	1.026	134
Diagnost-IQ B.V. te Hoorn	Klinisch chemische laboratoria	631	67%		
Rechtstreekse kapitaalbelangen < 20%:					
24-Uurs Apotheek Waterland te Purmerend	Exploiteren poliklinische apotheek binnen zkhs.	3	13%		

Toelichting:

In bovenstaand overzicht wordt voor de volgende rechtspersonen het eigen vermogen en het resultaat volgens de laatst vastgestelde jaarrekening 2017 vermeld: Stichting Diagnostisch Centrum West-Friesland, Codia Waterland B.V., Esperanz B.V., Symbiant B.V., Comicro B.V. en Diagnost-IQ B.V. De aandeelhouders van Esperanz B.V. hebben besloten de activiteiten te beëindigen en de vennootschap per 1 februari 2018 te ontbinden.

Het Zaanse Medisch Centrum (verschafft kapitaal 33%) kan de helft van de stemmen op de aandelen van Codia B.V., Esperanz B.V. en Diagnost-IQ B.V. uitbrengen en het Dijklander Ziekenhuis (verschafft kapitaal 67%) de andere helft.

3. Voorraden

De specificatie is als volgt :

	31-dec-18 x € 1.000	31-dec-17 x € 1.000
Medische middelen	3.518	3.189
Voedingsmiddelen	23	40
Overige voorraden:		
Voorgescreven kleding	52	12
Hotelfunctie	73	33
Kantoorbenodigdheden en drukwerk	70	85
Onderhoud terreinen, gebouwen en installaties; energie	69	55
Totaal voorraden	<u>3.805</u>	<u>3.414</u>

4. Onderhanden werk uit hoofde van DBC's

De specificatie is als volgt :

	31-dec-18 x € 1.000	31-dec-17 x € 1.000
Onderhanden projecten DBC's / DBC-zorgproducten A-segment	2.652	2.467
Onderhanden projecten DBC's / DBC-zorgproducten B-segment	32.547	30.017
Onderhanden werk GGZ	2.648	1.525
Af: ontvangen voorschotten	-38.517	-43.662
Af: uitkomst omzetsbepaling	3.738	3.044
Totaal onderhanden werk	<u>3.068</u>	<u>-6.609</u>

1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

ACTIVA

5. Debiteuren en overige vorderingen

<i>De specificatie is als volgt :</i>	<u>31-dec-18</u> x € 1.000	<u>31-dec-17</u> x € 1.000
Debiteuren:		
Vorderingen op debiteuren	26.918	21.447
Nog te factureren diensten	18.602	41.063
Vorderingen op zorgverzekeraars oude jaren	3.468	0
Vorderingen op verbonden maatschappijen	4.684	2.791
Overige vorderingen:		
Ziekengelden	48	18
Overig	506	470
Overlopende activa:		
Vooruitbetaalde bedragen	4.217	3.849
Nog te ontvangen bedragen	2.706	4.038
Totaal vorderingen en overlopende activa	<u>61.149</u>	<u>73.676</u>

Toelichting:

Er is geen voorziening in aftrek gebracht op de vorderingen. Het Dijklander Ziekenhuis waardeert een vordering direct af op het moment dat een vordering op een debiteur niet meer volwaardig is.

Het Dijklander Ziekenhuis heeft alle huidige en toekomstige vorderingen verpand aan de ING Bank en Rabobank. Zie hiervoor de toelichting op het overzicht langlopende schulden opgenomen onder 1.7.2.

De ontvangen voorschotten van de zorgverzekeraars zijn opgenomen onder 9. onderhanden projecten uit hoofde van DBC's.

6. Liquide middelen

<i>De specificatie is als volgt :</i>	<u>31-dec-18</u> x € 1.000	<u>31-dec-17</u> x € 1.000
Kredietinstellingen	11.465	15.121
Kasmiddelen	24	16
Totaal liquide middelen	<u>11.489</u>	<u>15.137</u>

Toelichting:

De kasmiddelen staan ter vrije beschikking van de groep.

1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

ACTIVA

7. Groepsvermogen

Het groepsvermogen bestaat uit de volgende componenten:

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Kapitaal	1.804	1.804
Bestemmingsreserves	321	226
Algemene en overige reserves	86.737	88.474
Belang van derden	0	0
Totaal eigen vermogen	<u>88.862</u>	<u>90.504</u>

Kapitaal

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u>	<u>Resultaat-</u>	<u>Overige</u>	<u>Saldo per</u>
	<u>1-jan-2018</u>	<u>bestemming</u>	<u>mutaties</u>	<u>31-dec-2018</u>
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Kapitaal	1.804	0	0	1.804
	<u>1.804</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1.804</u>

Bestemmingsreserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u>	<u>Resultaat-</u>	<u>Overige</u>	<u>Saldo per</u>
	<u>1-jan-2018</u>	<u>bestemming</u>	<u>mutaties</u>	<u>31-dec-2018</u>
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Giften en donaties	226	95	0	321
Totaal reserves	<u>226</u>	<u>95</u>	<u>0</u>	<u>321</u>

Algemene en overige reserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u>	<u>Resultaat-</u>	<u>Overige</u>	<u>Saldo per</u>
	<u>1-jan-2018</u>	<u>bestemming</u>	<u>mutaties</u>	<u>31-dec-2018</u>
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Reserve aanvaardbare kosten	86.674	-2.366	2.000	86.308
Algemene reserves	1.800	629	-2.000	429
Overige reserves	0	0	0	0
Totaal reserves	<u>88.474</u>	<u>-1.737</u>	<u>0</u>	<u>86.737</u>

1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

PASSIVA

Toelichting:

Bestemmingsreserve ten behoeve van giften en donaties

Gedurende het boekjaar 2018 heeft het Dijklander Ziekenhuis € 109 aan giften en donaties ontvangen. De uitgaven over 2018 bedroegen € 14 en zijn ten laste van de bestemmingsreserve gebracht.

Specificatie aansluiting geconsolideerd - enkelvoudig vermogen 31 december 2018 en resultaat over 2018

De specificatie is als volgt :

	Eigen vermogen x € 1.000	Resultaat x € 1.000
Enkelvoudig eigen vermogen en resultaat:	87.491	-341
Stichting Dijklander Ziekenhuis	942	-1930
Westfriesgasthuis Holding B.V.	0	0
Maelson Apotheek B.V.	0	0
Maelson Apotheek C.V.	1.357	680
Stichting Verloskundig Centrum Waterland	-928	-51
Totaal geconsolideerd eigen vermogen en resultaat	<u>88.862</u>	<u>-1.642</u>

Toelichting:

Het eigen vermogen en het resultaat volgens de geconsolideerde jaarrekening sluit niet aan met het eigen vermogen en het resultaat volgens de enkelvoudige jaarrekening van het Dijklander Ziekenhuis. De verschillen in de resultatenrekening ontstaan o.a. door de correctie van de winstuitkering van de Maelson Apotheek C.V. aan het Dijklander Ziekenhuis en de Maelson Apotheek B.V. (bate van € 2 miljoen in 2018) en de afwaardering van de vordering van het Dijklander Ziekenhuis op Stichting Verloskundig Centrum (last van € 72.000 in 2018) in de geconsolideerde jaarrekening. Het resultaat en het eigen vermogen van de Maelson Apotheek C.V. en Stichting Verloskundig Centrum leiden niet tot mutaties in de enkelvoudige jaarrekening van het Dijklander Ziekenhuis en de Maelson Apotheek B.V. Verder is de vordering op Stichting Verloskundig Centrum van € 943.000 in de enkelvoudige jaarrekening volledig voorzien.

8. Voorzieningen

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	Saldo per 1-jan-2018 x € 1.000	Dotatie x € 1.000	Onttrekking x € 1.000	Vrijval x € 1.000	Saldo per 31-dec-2018 x € 1.000
Toekomstige personeelsverplichtingen	2.795	296	164	0	2.927
Arbeidsongeschiktheidskosten	664	497	501	0	660
PLB-uren	318	36	168	0	186
Medische aansprakelijkheid	2.039	990	631	0	2.398
Totaal voorzieningen	<u>5.816</u>	<u>1.819</u>	<u>1.464</u>	<u>0</u>	<u>6.171</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moet worden beschouwd:

	31-dec-2018 x € 1.000
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	783
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	5.388
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	2.768

1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

PASSIVA

Toelichting per categorie voorziening:

Voorziening toekomstige personeelsverplichtingen

De voorziening toekomstige personeelsverplichtingen dient ter dekking van toekomstige jubileumuitkeringen aan het huidige personeel. De gehanteerde disconteringsvoet bedraagt tussen de 1,35% en 2,00%, afhankelijk van de termijn van uitkering (2017 tussen 1,35% en 2,00%). De berekening is gebaseerd op de toezeggingen volgens de huidige CAO-Ziekenhuizen, blijfkans en leeftijd.

Voorziening voor arbeidsongeschiktheidskosten

De voorziening arbeidsongeschiktheidskosten wordt gevormd voor de op de balansdatum bestaande arbeidsongeschiktheidsgevallen, waarvan de bijbehorende kosten van bezoldiging direct ten laste van de rechtspersoon komen. De op balansdatum geschatte verplichting tot in de toekomst doorbetalen van bezoldiging van personeelsleden, die op balansdatum arbeidsongeschikt zijn, bedraagt € 0,7 mln. De voorziening heeft betrekking op de eerste twee jaren van arbeidsongeschiktheid.

Voorziening PLB-uren

In de CAO Ziekenhuizen 2009-2011 zijn partijen overeengekomen om per 1 januari 2010 een persoonlijk levensfasebudget (PLB) in de tijd te realiseren voor alle werknemers vallend onder de CAO Ziekenhuizen. Dit PLB kan aangewend worden voor bestedingsdoelen in tijd. Met de invoering van het PLB komen de huidige leeftijdsafhankelijke verlofregelingen en ontziebepalingen te vervallen. Om de implementatielast bij het invoeren van een PLB zo veel mogelijk te beperken wordt een eenmalige invoering en overgangsregeling gerealiseerd. Dit betekent o.a. dat werknemers in de leeftijdscategorie 45-49 jaar een eenmalige storting in hun budget ontvangen van 200 uur bij het bereiken van de 55-jarige leeftijd. Deze voorziening dient ter dekking van deze toekomstige eenmalige storting van PLB-uren aan genoemd personeel.

Medische aansprakelijkheid

De voorziening is gevormd uit hoofde van een risico-inschatting voor mogelijke claims waarvoor het ziekenhuis aansprakelijk is en de verwachte uitstroom van middelen om deze claims af te wikkelen.

1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

PASSIVA

9. Langlopende schulden

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Overige langlopende schulden	146.321	156.402
Totaal langlopende schulden	<u>146.321</u>	<u>156.402</u>

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Stand per 1 januari	156.402	162.186
Bij: nieuwe leningen	0	5.000
Af: aflossingen	10.081	10.784
Stand per 31 december	<u>146.321</u>	<u>156.402</u>
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	9.967	9.970
Stand langlopende schulden per 31 december	<u>136.354</u>	<u>146.432</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de schulden als langlopend moet worden beschouwd:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	9.967	9.970
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.) (balanspost)	136.354	146.432
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	96.850	106.469

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar bijlage 1.7 overzicht langlopende leningen. De aflossingsverplichtingen zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

Toelichting:

Gedurende het boekjaar 2018 zijn geen langlopende leningen op de rentevervaldatum vervroegd afgelost. Ook heeft het Dijklander Ziekenhuis geen nieuwe langlopende leningen afgesloten.

Met betrekking tot de variabelrentende schulden (drietal langlopende leningen met een euribor gekoppelde debetrente bij de ING

Deze renteswaps zijn ultimo 2018 als volgt toe te lichten:

	<u>Marktwaarde</u>	<u>Totale</u>	<u>Nominale</u>
	<u>renteswap</u>	<u>looptijd</u>	<u>waarde</u>
	<u>31-dec-18</u>		<u>x € 1.000</u>
	x € 1.000		x € 1.000
ING Bank N.V. 47965481	-349	20 jaar	3.300
ING Bank N.V. 47966781	-275	20 jaar	2.600
ING Bank N.V. 51658831	-761	20 jaar	7.304

De renteswap met een nominale waarde van € 3,3 mln. heeft betrekking op de euribor optimaal lening met een hoofdsom van € 3,0 mln. De variabele rentevergoeding (3-maands Euribor + 2,73%) op deze lening is met deze renteswap omgezet in een vaste rente op basis van 4,88% met een opslag van 2,73% (7,61%).

De renteswap met een nominale waarde van € 2,6 mln. heeft betrekking op de euribor optimaal lening met een hoofdsom van € 2,3 mln. De variabele rentevergoeding (3-maands Euribor + 2,73%) op deze lening is met deze renteswap omgezet in een vaste rente op basis van 4,88% met een opslag van 2,73% (7,61%).

De renteswap met een nominale waarde van € 7,3 mln. heeft betrekking op de euribor optimaal lening met een hoofdsom van € 6,9 mln. De variabele rentevergoeding (3-maands Euribor + 2,73%) op deze lening is met deze renteswap omgezet in een vaste rente op basis van 4,69% met een opslag van 2,73% (7,42%).

1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS**PASSIVA****10. Kortlopende schulden en overlopende passiva**

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Schulden aan kredietinstellingen	4.000	4.000
Crediteuren	12.534	4.333
Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	9.967	9.970
Belastingen en sociale premies	7.401	7.535
Schulden terzake pensioenen	252	105
Nog te betalen salarissen	-60	14
Terugbetalingsverplichtingen zorgverzekeraars oude jaren	0	4.585
Vakantiegeld	5.470	5.556
Vakantiedagen	16.375	15.306
ORT over vakantie / verlof	255	643
Schulden aan verbonden maatschappijen	946	752
Overige schulden:		
Specialisten	2.853	2.683
Overig	191	135
Vooruitontvangen opbrengsten:		
Vooruitontvangen bedragen	634	316
Overlopende passiva:		
Nog te betalen bedragen	7.673	9.571
Totaal kortlopende schulden en overlopende passiva	<u>68.491</u>	<u>65.504</u>

11. Financiële instrumenten*Algemeen*

De instelling maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de instelling blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen. De instelling handelt niet in financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan de instellingen verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten. De contractwaarde of fictieve hoofdsommen van de financiële instrumenten zijn slechts een indicatie van de mate waarin van dergelijke financiële instrumenten gebruik wordt gemaakt en niet van het bedrag van de krediet- of marktrisico's.

Kredietrisico

De groep loopt kredietrisico op de vorderingen ter hoogte van € 61,1 mln. op balansdatum. Deze vorderingen bestaan hoofdzakelijk uit vorderingen op zorgverzekeraars. Bij de waardering van de vorderingen is rekening gehouden met het risico op oninbaarheid.

Renterisico en kasstroomrisico

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. Bij deze leningen is sprake van een vast rentepercentage over de gehele looptijd. De leningen worden aangehouden tot het einde van de looptijd. De instelling heeft derhalve als beleid om geen afgeleide financiële instrumenten te gebruiken om (tussentijdse) rentefluctuaties te beheersen.

Reële waarde

De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, effecten, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

PASSIVA

12. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Macrobeheersinstrument (MBI)

Het macrobeheersinstrument kan door de minister van VWS ingezet worden om overschrijdingen van het makro kader zorg terug te vorderen bij instellingen voor medisch specialistische zorg en bij instellingen voor curatieve geestelijke gezondheidszorg. Het macrobeheersinstrument is uitgewerkt in de Aanwijzing macrobeheersmodel instellingen voor medisch specialistische zorg, respectievelijk Aanwijzing Macrobeheersinstrument curatieve geestelijke gezondheidszorg. Ook voor instellingen in andere sectoren kan een Aanwijzing Macrobeheersinstrument van toepassing zijn. Jaarlijks wordt door de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) ambtshalve een mbi-omzetplafond vastgesteld. Tevens wordt door de NZa jaarlijks een omzetplafond per instelling vastgesteld, welke afhankelijk is van de realisatie van het mbi-omzetplafond van alle instellingen gezamenlijk. Deze vaststelling vindt plaats nadat door de Minister van VWS de overschrijding van het mbi-omzetplafond uiterlijk vóór 1 december van het opvolgend jaar is gecommuniceerd.

Voor 2018 is het mbi-omzetplafond door de NZa vastgesteld op EUR 21.649,7 miljoen (prijsniveau 2017).

Bij het opstellen van de jaarrekening 2018 bestaat nog geen inzicht in realisatie van het mbi-omzetplafond over 2018. Het Dijklander Ziekenhuis is niet in staat een betrouwbare inschatting te maken van de uit het macrobeheersinstrument voortkomende verplichting en deze te kwantificeren. Als gevolg daarvan is deze verplichting niet tot uitdrukking gebracht in de balans van de stichting per 31 december 2018.

Obligoverplichting Waarborgfonds voor de Zorgsector (Wfz)

Het Dijklander Ziekenhuis heeft in het kader van het Wfz-deelnemerschap een obligoverplichting richting het Wfz. Dit houdt in dat indien het Wfz zou worden aangesproken op zijn garantieverplichtingen en het eigen vermogen van het Wfz onvoldoende zou blijken om aan de garantieverplichtingen te voldoen, dan kan het Wfz een beroep doen op financiële hulp van de deelnemers. Deze hulp wordt in dat geval geboden in de vorm van renteloze leningen aan het Wfz. Het obligo bedraagt maximaal 3% van de restantschuld van de geborgde leningen van de deelnemer. Voor het Dijklander gaat het hier om 3% van € 93.805.000 is €2.814.000.

Garantiestelling MediRisk

Het Dijklander Ziekenhuis heeft een garantiestelling afgegeven aan MediRisk voor een bedrag van € 581.000. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar 1.5 toelichting op de geconsolideerde balans onderdeel 2. Financiële vaste activa.

GGZ-centrum

Het Dijklander Ziekenhuis heeft in samenwerking met Stichting Geestelijke Gezondheidszorg Noord Holland Noord een centrum voor geestelijke gezondheidszorg ontwikkeld op locatie Hoorn. Het Dijklander Ziekenhuis heeft een eeuwigdurende huurovereenkomst afgesloten met Stichting Geestelijke Gezondheidszorg Noord Holland Noord. De huurverplichting van Stichting Geestelijke Gezondheidszorg Noord Holland Noord aan het Dijklander Ziekenhuis bedroeg in 2018 € 782.000. De Stichting Geestelijke Gezondheidszorg Noord Holland Noord neemt volledig de exploitatie van het centrum voor haar rekening.

Radiotherapeutisch en oncologisch centrum

Het Dijklander Ziekenhuis heeft in samenwerking met het VUmc een centrum voor radiotherapie en oncologie ontwikkeld op locatie Hoorn. Het Dijklander Ziekenhuis heeft voor het radiotherapeutische gedeelte een huurovereenkomst voor 20 jaar met aansluitende huurperiodes van telkens 5 jaar afgesloten met het VUmc. De huurverplichting van VUmc naar het Dijklander Ziekenhuis bedroeg in 2018 € 681.000 met een resterende looptijd van 13 jaar en 9 maanden. Het VUmc neemt volledig de exploitatie van het radiotherapeutische gedeelte voor haar rekening.

Huurverplichtingen polikliniek Heerhugowaard

Het Dijklander Ziekenhuis heeft met ingang van september 2008 een huurovereenkomst voor een periode van 5 jaar met aansluitende huurperiodes van telkens 5 jaar afgesloten voor de huur van de polikliniek in Heerhugowaard. Einde 2017 zijn huurder en verhuurder overeengekomen de huurovereenkomst vanaf 31 augustus 2018 te verlengen voor twaalf kalendermaanden, derhalve eindigend op 31 augustus 2019. De huurverplichting bedroeg in 2018 € 102.000 met een resterende looptijd van 8 maanden. Vanaf einde april 2019 biedt het Dijklander Ziekenhuis geen patiëntenzorg meer op de betreffende locatie.

Huurverplichtingen polikliniek Enkhuizen

Het Dijklander Ziekenhuis heeft januari 2013 een huurovereenkomst voor een periode van 10 jaar met aansluitende huurperiodes van telkens 5 jaar afgesloten voor de huur van de polikliniek in Enkhuizen. De huurverplichting bedroeg in 2018 € 120.000 met een resterende looptijd van 4 jaar.

1.6 GECONSOLIDEERD MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen x € 1.000	Machines en installaties x € 1.000	Andere vaste bedrijfs- middelen, technische en administratieve uitrusting x € 1.000	Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en voortuitbetalingen op materiële vaste activa x € 1.000	Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa x € 1.000	Totaal x € 1.000
Stand per 1 januari 2018						
- aanschafwaarde	236.284	96.188	59.264	2.720	0	394.456
- cumulatieve afschrijvingen	95.026	45.867	34.900	0	0	175.793
Boekwaarde per 1 januari 2018	<u>141.258</u>	<u>50.321</u>	<u>24.364</u>	<u>2.720</u>	<u>0</u>	<u>218.663</u>
Mutaties in het boekjaar						
- investeringen	2.410	5.104	11.276	812	0	19.602
- afschrijvingen	7.391	5.333	9.025	0	0	21.749
- <i>terugname geheel afgeschreven activa</i>						
.aanschafwaarde	1.258	458	11.317	0	0	13.033
.cumulatieve afschrijvingen	1.258	458	11.317	0	0	13.033
- <i>desinvesteringen</i>						
aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
per saldo	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-4.981</u>	<u>-229</u>	<u>2.251</u>	<u>812</u>	<u>0</u>	<u>-2.147</u>
Stand per 31 december 2018						
- aanschafwaarde	237.436	100.834	59.223	3.532	0	401.025
- cumulatieve afschrijvingen	101.159	50.742	32.608	0	0	184.509
Boekwaarde per 31 december 2018	<u>136.277</u>	<u>50.092</u>	<u>26.615</u>	<u>3.532</u>	<u>0</u>	<u>216.516</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	2,5-10,0%	5,0%-10,0%	12,5%-20,0%	nvt	nvt	

1.7.1 Overzicht langlopende schulden ultimo 2018 (geconsolideerd)

Leninggever	Datum	Hoofdsom	Totale looptijd	Soort lening	Rente	Restschuld 31 december 2017	Nieuwe leningen in 2018	Aflossing in 2018	Restschuld 31 december 2018	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2017	Aflossingswijze	Aflossing 2019	Gestelde zekerheden
		x € 1 000			%	x € 1 000	x € 1 000	x € 1 000	x € 1 000	x € 1 000			x € 1 000	
Bank Nederlandse Gemeenten	1-12-1992	9.076	40 jr	onderhands	2,980%	3.403	0	227	3.176	2.041	14 jr	lineair	227	rijksgarantie
Bank Nederlandse Gemeenten	2-1-1998	3.403	30 jr	onderhands	4,740%	1.134	0	113	1.021	456	10 jr	lineair	0	rijksgarantie
Bank Nederlandse Gemeenten	8-5-1998	10.210	30 jr	onderhands	4,550%	3.743	0	340	3.403	1.703	10 jr	lineair	340	rijksgarantie
Delta Loyd	29-5-1998	8.508	30 jr	onderhands	5,620%	3.119	0	283	2.836	1.421	10 jr	lineair	283	rijksgarantie
Bank Nederlandse Gemeenten	1-9-1998	3.063	30 jr	onderhands	4,840%	1.123	0	102	1.021	511	10 jr	lineair	102	rijksgarantie
Bank Nederlandse Gemeenten	14-5-2001	7.487	20 jr	onderhands	5,540%	1.498	0	373	1.125	0	3 jr	lineair	373	WFZ
Bank Nederlandse Gemeenten	12-9-2003	27.500	20 jr	onderhands	4,470%	10.000	0	1.428	8.572	1.429	6 jr	lineair	1.428	WFZ
Bank Nederlandse Gemeenten	12-9-2003	19.500	40 jr	onderhands	4,745%	13.528	0	489	13.039	10.601	27 jr	lineair	489	WFZ
Fortis Bank (Nederland) N.V.	10-12-2003	15.000	50 jr	onderhands	4,874%	10.800	0	300	10.500	9.000	35 jr	lineair	300	WFZ
ABN Amro N.V.	22-12-2003	8.000	30 jr	onderhands	4,720%	4.266	0	266	4.000	2.670	15 jr	lineair	266	WFZ
Bank Nederlandse Gemeenten	15-3-2004	6.000	20 jr	onderhands	4,350%	2.100	0	300	1.800	300	6 jr	lineair	300	WFZ
Bank Nederlandse Gemeenten	25-8-2004	3.500	20 jr	onderhands	4,740%	1.225	0	175	1.050	175	6 jr	lineair	175	WFZ
Bank Nederlandse Gemeenten	25-8-2004	3.500	40 jr	onderhands	4,900%	2.362	0	87	2.275	1.840	26 jr	lineair	87	WFZ
Bank Nederlandse Gemeenten	25-8-2004	5.500	50 jr	onderhands	4,930%	4.070	0	110	3.960	3.410	36 jr	lineair	110	WFZ
Nederlandse Waterschapsbank	28-11-2006	10.000	30 jr	onderhands	4,060%	6.334	0	334	6.000	4.330	18 jr	lineair	334	WFZ
Nederlandse Waterschapsbank	23-11-2006	2.000	20 jr	onderhands	4,020%	900	0	100	800	300	8 jr	lineair	100	WFZ
Nederlandse Waterschapsbank	23-11-2006	7.000	30 jr	onderhands	3,970%	4.434	0	234	4.200	3.030	18 jr	lineair	234	WFZ
ING Bank N.V.	3-9-2007	10.000	20 jr	onderhands	4,735%	2.500	0	250	2.250	1.000	9 jr	lineair*	250	WFZ
Bank Nederlandse Gemeenten	21-12-2007	1.950	30 jr	onderhands	4,790%	1.300	0	65	1.235	910	19 jr	lineair	65	WFZ
Bank Nederlandse Gemeenten	6-4-2009	1.020	15 jr	onderhands	4,300%	476	0	68	408	68	6 jr	lineair	68	rijksgarantie
ING Bank N.V.	1-8-2010	2.340	10 jr	onderhands	7,610%	1.300	0	130	1.170	520	5 jr	lineair**	130	zie toelichting 1.7.2
ING Bank N.V.	1-8-2010	2.970	10 jr	onderhands	7,610%	1.650	0	165	1.485	660	5 jr	lineair**	165	zie toelichting 1.7.2
ING Bank N.V.	1-8-2010	6.900	10 jr	onderhands	7,420%	3.821	0	410	3.411	1.358	5 jr	lineair**	410	zie toelichting 1.7.2
Rabobank Nederland	7-11-2013	12.000	15 jr	onderhands	4,800%	9.450	0	600	8.850	5.850	10 jr	lineair**	600	zie toelichting 1.7.2
Nederlandse Waterschapsbank	17-1-2014	828	10 jr	onderhands	2,110%	580	0	83	497	83	6 jr	lineair	83	rijksgarantie
Nederlandse Waterschapsbank	17-3-2014	189	5 jr	onderhands	1,330%	76	0	38	38	0	1 jr	lineair	38	rijksgarantie
Nederlandse Waterschapsbank	17-3-2014	299	8 jr	onderhands	1,890%	188	0	38	150	0	4 jr	lineair	37	rijksgarantie
Nederlandse Waterschapsbank	10-3-2014	9.000	30 jr	onderhands	3,190%	8.100	0	300	7.800	6.300	26 jr	lineair	300	WFZ
ING Bank N.V.	10-3-2014	9.000	9 jr	onderhands	4,220%	7.740	0	360	7.380	5.580	5 jr	lineair	360	zie toelichting 1.7.2
Nederlandse Waterschapsbank	13-10-2014	10.000	30 jr	onderhands	2,252%	9.000	0	333	8.667	7.002	26 jr	lineair	333	WFZ
ING Bank N.V.	13-10-2014	10.000	8,5 jr	onderhands	3,650%	8.800	0	400	8.400	6.400	5 jr	lineair**	400	zie toelichting 1.7.2
ING Bank N.V.	10-6-2015	7.000	7,8 jr	onderhands	3,500%	6.300	0	280	6.020	4.620	5 jr	lineair**	280	zie toelichting 1.7.2
ING Bank N.V.	10-6-2015	5.000	7,8 jr	onderhands	3,300%	3.750	0	500	3.250	750	5 jr	lineair**	500	zie toelichting 1.7.2

1.7.1 Overzicht langlopende schulden ultimo 2018 (geconsolideerd vervolg)

Leninggever	Datum	Hoofdsom	Totale looptijd	Soort lening	Rente	Restschuld 31 december 2017	Nieuwe leningen in 2018	Aflossing in 2018	Restschuld 31 december 2018	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2017	Aflossingswijze	Aflossing 2019	Gestelde zekerheden
		x € 1 000			%	x € 1 000	x € 1 000	x € 1 000	x € 1 000	x € 1 000			x € 1 000	
Bank Nederlandse Gemeenten	1-7-2015	7.000	30 jr	onderhands	1,740%	6.533	0	233	6.300	5.135	27 jr	lineair	233	WFZ
Bank Nederlandse Gemeenten	15-2-2016	6.000	30 jr	onderhands	1,695%	5.800	0	200	5.600	4.600	28 jr	lineair	200	WFZ
Bank Nederlandse Gemeenten	15-2-2017	3.000	10 jr	onderhands	0,630%	3.000	0	300	2.700	1.200	9 jr	lineair	300	WFZ
Bank Nederlandse Gemeenten	15-2-2017	2.000	30 jr	onderhands	1,575%	2.000	0	67	1.933	1.598	29 jr	lineair	67	WFZ
Totaal						156.402	0	10.081	146.321	96.850			9.967	

* Aflossing € 750.000 per jaar, voor het eerst op 1 september 2008 tot 1 september 2017, en daarop volgend € 250.000 per jaar, voor het eerst op 1 september 2018 tot 1 september 2027.

** Bij einde looptijd lening resteert een openstaand leningbedrag, welke bij einde looptijd lening in één bedrag zal worden afgelost.

1.14.2 Toelichting op overzicht langlopende schulden ultimo 2018 (enkelvoudig)

Ultimo 2018 heeft het Dijklander Ziekenhuis een kredietfaciliteit bij de ING Bank N.V. groot € 43.366.000, bestaande uit de volgende onderdelen:

- Rekening courant krediet met een kredietlimiet van € 10.000.000;
- Rentevastlening met een hoofdsom van € 10.000.000 met het Dijklander Ziekenhuis als kredietnemer. Ultimo 2018 bedraagt de restschuld € 2.250.000;
- Langlopende lening met een euribor gekoppelde debetrente met een hoofdsom van € 2.340.000 met het Dijklander Ziekenhuis als kredietnemer. De variabele rentevergoeding (3-maands Euribor + 2,73%) op deze lening is met een renteswap omgezet in een vaste rente op basis van 4,88% met een opslag van 2,73% (7,61%). Ultimo 2018 bedraagt de restschuld € 1.170.000;
- Langlopende lening met een euribor gekoppelde debetrente met een hoofdsom van € 2.970.000 met het Dijklander Ziekenhuis als kredietnemer. De variabele rentevergoeding (3-maands Euribor + 2,73%) op deze lening is met een renteswap omgezet in een vaste rente op basis van 4,88% met een opslag van 2,73% (7,61%). Ultimo 2018 bedraagt de restschuld € 1.485.000;
- Langlopende lening met een euribor gekoppelde debetrente met een hoofdsom van € 6.900.000 met het Dijklander Ziekenhuis als kredietnemer. De variabele rentevergoeding (3-maands Euribor + 2,73%) op deze lening is met een renteswap omgezet in een vaste rente op basis van 4,69% met een opslag van 2,73% (7,42%). Ultimo 2018 bedraagt de restschuld € 3.411.000;
- Rentevastlening met een hoofdsom van € 9.000.000 met het Dijklander Ziekenhuis als kredietnemer. Ultimo 2018 bedraagt de restschuld € 7.380.000;
- Rentevastlening met een hoofdsom van € 10.000.000 met het Dijklander Ziekenhuis als kredietnemer. Ultimo 2018 bedraagt de restschuld € 8.400.000;
- Rentevastlening met een hoofdsom van € 7.000.000 met het Dijklander Ziekenhuis als kredietnemer. Ultimo 2018 bedraagt de restschuld € 6.020.000;
- Rentevastlening met een hoofdsom van € 5.000.000 met het Dijklander Ziekenhuis als kredietnemer. Ultimo 2018 bedraagt de restschuld € 3.250.000;

Ultimo 2018 heeft het Dijklander Ziekenhuis een kredietfaciliteit bij de Coöperatieve Rabobank U.A. groot € 51.850.000, bestaande uit de volgende onderdelen:

- Rentevastlening met een hoofdsom van € 12.000.000 met het Dijklander Ziekenhuis als kredietnemer. Ultimo 2018 bedraagt de restschuld € 8.850.000;
- Investeringsfaciliteit ten behoeve van de investering in ICT (€ 10.000.000), inventaris (€ 3.000.000) en onroerend goed (€ 30.000.000) tot een maximumbedrag van € 43.000.000. Ultimo 2018 bedraagt de restschuld € 4.000.000 ten behoeve van de investeringsfaciliteit voor onroerend goed. Dit bedrag is opgenomen onder de kortlopende schulden aan kredietinstellingen.
- Consolidatiefaciliteit ten behoeve van de consolidatie van het contante gebruik van voorgenoemde investeringsfaciliteit tot een maximumbedrag van € 43.000.000.

1.7.2 Toelichting op overzicht langlopende schulden ultimo 2018 (geconsolideerd vervolg)

Op 14 juli 2017 heeft het Dijklander Ziekenhuis een gezamenlijke kredietovereenkomst gesloten met de ING Bank en de Rabobank. Middels deze kredietovereenkomst zijn de bestaande rekening courant- en leningovereenkomsten geherdocumenteerd en tevens een nieuwe investerings- en consolidatiefaciliteit aangeboden. Voor al hetgeen het Dijklander Ziekenhuis aan de ING Bank een Rabobank schuldig is of wordt, zijn de volgende zekerheden gevestigd:

- Een 1e hypotheek van € 319.200.000 (gezaamenlijk met het Waarborgfonds voor de Zorgsector en de Staat der Nederlanden) op al het onroerend goed in het bezit van het Dijklander Ziekenhuis;
- Verpanding van alle huidige en toekomstige vorderingen, verzekeringspolissen, bankrekeningen en alle roerende zaken (waaronder voorraden en inventarissen) (1e pandrecht, gezaamenlijk met het Waarborgfonds voor de Zorgsector en de Staat der Nederlanden);
- Overeenkomst van gedeelde zekerheden met het Waarborgfonds voor de Zorgsector en de Staat der Nederlanden.

Verder zijn met de bank de volgende financiële verplichtingen overeengekomen:

- Minimale solvabiliteit van 25%;
- Minimale DSCR van 1,3 vanaf 2018;
- Minimale EBITDA van € 28 mln. voor de meetperiode eindigend op 30 juni 2018;
- Minimale EBITDA van € 22 mln. voor de meetperiode eindigend op 31 december 2018;
- Minimale EBITDA van € 23 mln. voor de meetperiode eindigend op 31 december 2019;
- Minimale EBITDA voor de meetperiode eindigend op 30 juni 2019, 30 juni 2020 en 31 december 2020 nader door de kredietverleners vast te stellen op basis van het te ontvangen jaarbudget en update van de meerjarenprognose met een horizon van vijf jaar;
- Maximale kapitaaluitgaven van € 25 mln. voor de jaren 2018 tot en met 2020. Vanaf 2021 geldt een maximum van € 20 mln. per jaar.

Het Dijklander Ziekenhuis is de verplichting met betrekking tot de minimale EBITDA van € 28 mln. voor de meetperiode eindigend op 30 juni 2018 niet nagekomen. Financieringspartijen doen afstand van de rechten, die zij hebben met betrekking tot dit verzuim. Hiervoor is een wijzigings- en afstand overeenkomst gedateerd 19 januari 2019 opgesteld tussen betrokken partijen.

Voor het boekjaar 2018 is voldaan aan de financiële convenanten uit de kredietovereenkomst. Voor een nadere toelichting omtrent de convenanten wordt verwezen naar de continuïteitsparagraaf onder de 'grondslagen van waardering en resultaatbepaling'.

1.8 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

Voor een toelichting op de mutaties boekjaar 2018 versus 2017 wordt verwezen naar de toelichting opgenomen bij de enkelvoudige resultatenrekening.

BATEN**13. Opbrengsten zorgprestaties**

De specificatie is als volgt :

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Opbrengsten zorgverzekeringswet (exclusief subsidies)	289.423	279.994
Overige zorgprestaties	10.090	8.907
Totaal	<u>299.513</u>	<u>288.901</u>

14. Subsidies

De specificatie is als volgt :

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Beschikbaarheidsbijdragen Opleidingen	5.206	8.443
Overige subsidies	3.677	2.122
Totaal	<u>8.883</u>	<u>10.565</u>

15. Overige bedrijfsopbrengsten

De specificatie is als volgt :

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Overige opbrengsten	13.437	12.715
Totaal	<u>13.437</u>	<u>12.715</u>

1.8 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

LASTEN

16. Personeelskosten

De specificatie is als volgt :

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Lonen en salarissen	137.627	129.830
Sociale lasten	16.005	17.336
Pensioenpremie	10.707	10.135
Andere personeelskosten	6.934	6.969
	<u>171.273</u>	<u>164.270</u>
Sub-totaal		
Personeel niet in loondienst	7.487	9.467
	<u>178.760</u>	<u>173.737</u>
Specificatie gemiddeld aantal personeelsleden (in FTE's) per entiteit:		
Stichting Dijklander Ziekenhuis	2.219	2.113
Westfriesgasthuis Holding B.V.	0	0
Maelson Apotheek B.V.	0	0
Maelson Apotheek C.V.	21	21
Stichting Verloskundig Centrum Waterland	10	10
	<u>2.250</u>	<u>2.144</u>
Gemiddeld aantal personeelsleden in loondienst op basis van full-time eenheden waarvan werkzaam buiten Nederland	<u>0</u>	<u>0</u>

17. Afschrijvingen immateriële en materiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	x € 1.000	x € 1.000
- materiële vaste activa	21.749	20.913
Subtotaal afschrijvingen	<u>21.749</u>	<u>20.913</u>
Boekwinst / -verlies afstoten materiële vaste activa	0	-184
Totaal afschrijvingen	<u>21.749</u>	<u>20.729</u>

18. Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten

De specificatie is als volgt :

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Honorariumkosten vrijgevestigd medisch specialisten	7.544	7.891
Totaal honorariumkosten vrijgevestigd medisch specialisten	<u>7.544</u>	<u>7.891</u>

19. Overige bedrijfskosten

De specificatie is als volgt :

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	10.276	9.344
Algemene kosten	20.274	18.039
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	68.818	68.774
Onderhoud en energiekosten	8.836	5.187
Huur en leasing	740	535
Dotaties en vrijval voorzieningen	241	90
Totaal bedrijfskosten	<u>109.185</u>	<u>101.969</u>

1.8 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING**LASTEN****Toelichting:**

Vanaf 2018 is de presentatie van de kosten en de opbrengsten van de Maelson Apotheek C.V. in de geconsolideerde resultatenrekening gewijzigd. Overeenkomstig de grondslagen van het Dijklander Ziekenhuis is de kostprijs van de omzet verwerkt onder de overige bedrijfskosten. In de jaren tot en met 2017 werden de inkoopkosten (€ 5.743.000) direct in mindering gebracht op de overige opbrengsten. De vergelijkende cijfers 2017 zijn dienovereenkomstig aangepast.

20. Financiële baten en lasten

De specificatie is als volgt :

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Rentebaten	1	103
Rentelasten	-6.171	-6.574
Totaal financiële baten en lasten	<u>-6.170</u>	<u>-6.471</u>

21. Honoraria accountant

De honoraria van de accountant in 2018 zijn als volgt:

1 Controle van de jaarrekening	223	262
2 Overige controlewerkzaamheden (w.o. Regeling AO/IC en Nacalculatie)	42	45
3 Fiscale advisering	75	0
4 Overige dienstverlening	43	2
Totaal honoraria accountant	<u>383</u>	<u>309</u>

Toelichting:

Bovenstaande honoraria betreffen de werkzaamheden, die bij de Stichting zijn uitgevoerd door de accountantsorganisaties en externe onafhankelijke accountants zoals bedoeld in artikel 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort. Deze honoraria hebben betrekking op het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar 2018, ongeacht of de werkzaamheden reeds gedurende het boekjaar zijn verricht.

In 2017 heeft de Raad van Commissarissen van het Dijklander Ziekenhuis besloten te wisselen van accountantskantoor. Vanaf het boekjaar 2018 treedt PricewaterhouseCoopers Accountants NV op als controlerend onafhankelijk accountant van het ziekenhuis. De voormalige accountant Ernst & Young heeft in 2018 een aanvullend honorariumbedrag van € 180.000 gefactureerd ten behoeve van de controle van de jaarrekening 2017 en overige controlewerkzaamheden.

22. Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de instelling, haar deelnemingen en hun bestuurders en leidinggevende functionarissen.

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

De bezoldiging van de bestuurders en toezichthouders volgt op de navolgende pagina's.

1.8 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

LASTEN

23. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

23.1 Bezoldiging topfunctionarissen

De bezoldiging van de (gewezen) topfunctionarissen met dienstbetrekking, die over 2018 in het kader van de WNT verantwoord worden, is als volgt:

Bedragen x € 1	A.E. Timmermans	Dr. H.A. Keuzenkamp	Y.S. Fokma
	Voorzitter Raad van Bestuur	Lid Raad van Bestuur	Lid Raad van Bestuur
1 Functienaam			
2 Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
3 Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0
4 Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja
5 Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	204.229	209.591	173.752
6 Beloningen betaalbaar op termijn	11.566	11.553	11.464
7 <i>Subtotaal (5 tm 6)</i>	<i>215.795</i>	<i>221.144</i>	<i>185.216</i>
8 Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000	189.000	189.000
9 -/- Onverschuldigde betaling en nog niet terugontvangen bedrag	0	0	0
Totaal bezoldiging 2018 (7+9)	<u>215.795</u>	<u>221.144</u>	<u>185.216</u>
Gegevens 2017:			
10 Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	6/6 - 31/12
11 Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0
12 Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja
13 Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	210.922	216.214	89.941
14 Beloningen betaalbaar op termijn	11.215	11.209	6.335
15 Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000	181.000	103.641
Totaal bezoldiging 2017 (13 tm 14)	<u>222.137</u>	<u>227.423</u>	<u>96.276</u>

Toelichting

De maximale bezoldiging in 2018 zoals vastgesteld in de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) bedraagt voor de topfunctionarissen van het Dijklander Ziekenhuis € 189.000. De totaalscore bedraagt 14 punten en komt daarmee overeen met klasse V. De bezoldiging van de heren Timmermans en Keuzenkamp overschrijden het bezoldigingsmaximum van € 189.000. Als gevolg van de overgangsregeling mogen de bestaande afspraken voor een periode van vier jaar worden gerespecteerd. Daarna dient de bezoldiging in een periode van drie jaar te worden afgebouwd naar het bezoldigingsmaximum op grond van de Regeling Zorg 2014. Vervolgens dient de bezoldiging in een periode van twee jaar te worden teruggebracht naar de bezoldiging op grond van de Regeling Zorg 2016.

De bezoldigingsafspraken van de heren Timmermans en Keuzenkamp zijn gemaakt voor 1 januari 2014 en zijn sindsdien niet aangepast. De bezoldiging van beide heren vallen zodoende onder het overgangsrecht

1.8 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

LASTEN

23.2 Bezoldiging toezichthoudende topfunctionarissen

De bezoldiging van de toezichthoudende topfunctionarissen, die over 2018 in het kader van de WNT verantwoord worden, is als volgt:

Bedragen x € 1	Mr. J. van Walsem	Drs. R.V.W.M. Lantain	Drs. H.C.J. Ettema RA
	Voorzitter Raad van Commissarissen	Lid Raad van Commissarissen	Lid Raad van Commissarissen
1 Functienaam	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
2 Aanvang en einde functievervulling in 2018	26.850	17.900	17.900
3 Totale bezoldiging	28.350	18.900	18.900
4 Individueel WNT-maximum	0	0	0
5 -/- Onverschuldigde betaling en nog niet terugontvangen bedrag	26.850	17.900	17.900
Totaal bezoldiging 2018 (3+5)			
Gegevens 2017:			
6 Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	Vz 1/1 - 31/3 Lid 1/4 - 31/12	1/1 - 31/12
7 Totale bezoldiging	26.850	20.320	17.900
8 Individueel WNT-maximum	27.150	20.332	18.100
Bedragen x € 1	ir. K. Laglas	Prof. dr. R.J.M. Klautz	Drs. A.B. Baaij RA
	Lid Raad van Commissarissen	Lid Raad van Commissarissen	Lid Raad van Commissarissen
1 Functienaam	1/1 - 1/6	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
2 Aanvang en einde functievervulling in 2018	7.325	17.998	17.900
3 Totale bezoldiging	7.819	18.900	18.900
4 Individueel WNT-maximum	0	0	0
5 -/- Onverschuldigde betaling en nog niet terugontvangen bedrag	7.325	17.998	17.900
Totaal bezoldiging 2018 (3+5)			
Gegevens 2017:			
6 Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/7 - 31/12	1/1 - 31/12
7 Totale bezoldiging	17.900	17.900	17.800
8 Individueel WNT-maximum	18.100	18.100	18.100
Bedragen x € 1	Dr. I. Steneker	Ir. Y.L. vd Brugge-Wolring	
	Lid Raad van Commissarissen	Lid Raad van Commissarissen	
1 Functienaam	1/1 - 31/12	1/9 - 31/12	
2 Aanvang en einde functievervulling in 2018	17.900	5.983	
3 Totale bezoldiging	18.900	6.300	
4 Individueel WNT-maximum	0	0	
5 -/- Onverschuldigd betaald bedrag	17.900	5.983	
Totaal bezoldiging 2018 (3+5)			
Gegevens 2017:			
6 Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/6 - 31/12	1/1 - 31/3	
7 Totale bezoldiging	10.444	4.375	
8 Individueel WNT-maximum	10.612	4.463	

23.3 Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking, die in 2018 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen. Voor medisch specialisten geldt geen individueel toepasselijk drempelbedrag met ingang van 2017.

ENKELVOUDIGE JAARREKENING

1.9 ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2018
(na resultaatbestemming)

	<u>Ref.</u>	<u>31-dec-18</u> x € 1.000	<u>31-dec-17</u> x € 1.000
ACTIVA			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1	216.480	218.613
Financiële vaste activa	2	3.473	3.411
Totaal vaste activa		<u>219.953</u>	<u>222.024</u>
Vlottende activa			
Vorraden	3	3.439	3.130
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's	4	2.975	0
Debiteuren en overige vorderingen	5	61.354	73.856
Liquide middelen	6	9.905	12.597
Totaal vlottende activa		<u>77.673</u>	<u>89.583</u>
Totaal activa		<u><u>297.626</u></u>	<u><u>311.607</u></u>
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Kapitaal	7	1.804	1.804
Bestemmingsreserves		321	226
Algemene en overige reserves		85.366	85.802
Totaal eigen vermogen		<u>87.491</u>	<u>87.832</u>
Vorzieningen	8	6.171	5.816
Langlopende schulden	9	136.354	146.432
Kortlopende schulden			
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's	4	0	6.609
Kortlopende schulden en overlopende passiva	10	67.610	64.918
Totaal kortlopende schulden		<u>67.610</u>	<u>71.527</u>
Totaal Passiva		<u><u>297.626</u></u>	<u><u>311.607</u></u>

1.10 ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2018

	Ref.	2018 x € 1.000	2017 x € 1.000
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Opbrengsten zorgprestaties	13	298.969	288.325
Subsidies	14	8.876	10.533
Overige bedrijfsopbrengsten	15	11.005	7.952
Som der bedrijfsopbrengsten		318.850	306.810
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten	16	177.009	171.924
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	17	21.724	20.693
Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten	18	7.544	7.891
Overige bedrijfskosten	19	106.878	99.027
Som der bedrijfslasten		313.155	299.535
BEDRIJFSRESULTAAT		5.695	7.275
Financiële baten en lasten	20	-6.166	-6.467
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING		-471	808
Resultaat deelneming	2	130	-197
RESULTAAT BOEKJAAR		-341	611
RESULTAATSBESTEMMING			
<i>Bestemming van het resultaat:</i>		2018	2017
		x € 1.000	x € 1.000
Toevoeging / Onttrekking:			
Bestemmingsreserve giften en donaties		95	7
Reserve aanvaardbare kosten		-436	604
Resultaat boekjaar		-341	611

1.11 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING ENKELVOUDIGE JAARREKENING

1.11.1 Algemeen

De waarderingsgrondslagen voor de enkelvoudige jaarrekening zijn overeenkomstig de waarderingsgrondslagen bij de geconsolideerde jaarrekening in paragraaf 1.4.

1.12 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

ACTIVA

1. Materiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Bedrijfsgebouwen en terreinen	134.182	141.253
Machines en installaties	52.182	50.321
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	26.584	24.319
Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	3.532	2.720
Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	0	0
Totaal materiële vaste activa	<u><u>216.480</u></u>	<u><u>218.613</u></u>

Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven :

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Boekwaarde per 1 januari	218.613	224.200
Bij: investeringen	19.591	16.136
Bij: herwaarderingen	0	0
Af: afschrijvingen	21.724	20.878
Af: bijzondere waardeverminderingen	0	0
Af: terugname geheel afgeschreven activa	0	0
Af: desinvesteringen	0	845
Boekwaarde per 31 december	<u><u>216.480</u></u>	<u><u>218.613</u></u>
Aanschafwaarde	400.798	394.233
Cumulatieve herwaarderingen	0	0
Cumulatieve afschrijvingen	184.318	175.620

Voor een nadere specificatie van het verloop van de materiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 1.13.

De vaste activa zijn als zekerheid gesteld voor de langlopende schulden. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar het overzicht langlopende leningen onder 1.14.

Toelichting:*Algemeen*

Het Dijklander Ziekenhuis heeft in 2018 een bedrag van € 20,8 mln. geïnvesteerd in materiële vaste activa. De investering in vastgoed betreft voornamelijk de verbouwing van het Moeder Kind Centrum locatie Hoorn voor de concentratie van geboortezorg op één locatie, aanpassing parkeergarage locatie Hoorn, vervanging telefoniesysteem locatie Hoorn en achterstallig onderhoud locatie Purmerend. De investering in andere vaste bedrijfsmiddelen is grotendeels ICT-gerelateerd en is noodzakelijk voor de harmonisatie en het op peil brengen van de applicaties en infrastructuur over de locaties.

Verhuur Maelsonstraat 1 Hoorn

Het verhuurcontract inzake een gebouw gelegen Maelsonstraat 1 te Hoorn, in eigendom van het Dijklander Ziekenhuis, aan het GGZ-centrum Westfriesland kent elementen, die de economische verantwoordelijkheid voor het terugverdienen van de investering, onderhoud en instandhouding in bepaalde mate bij de huurder onderbrengen.

Impairmenttoets

Er is geen aanwijzingen dat (een gedeelte van) een vast actief aan bijzondere waardevermindering onderhevig is. Het Dijklander Ziekenhuis heeft geen impairmenttoets uitgevoerd op haar totale vastgoed. De boekwaarde is dan ook niet neerwaarts aangepast c.q. er is geen afwaardering verwerkt ten laste van het resultaat.

1.12 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

ACTIVA

2. Financiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Deelnemingen:		
Westfriesgasthuis Holding B.V.	1.548	1.545
Codia Waterland B.V.	95	88
Esperanz B.V.	0	6
Diagnost-IQ B.V.	353	226
24-Uurs Apotheek Waterland	3	3
Deelneming MediRisk	625	634
Deelneming Centramed	266	232
Vorderingen op deelnemingen:		
Lening MediRisk	45	45
Overige vorderingen:		
Leningen	352	295
Leningkosten	186	337
Totaal financiële vaste activa	<u>3.473</u>	<u>3.411</u>

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt :

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Boekwaarde per 1 januari	3.411	1.996
Bij: kapitaalstorting	26	858
Bij: resultaat deelnemingen	145	597
Bij: verstrekte lening	360	201
Bij: overige vorderingen	0	119
Af: ontvangen dividend / aflossing leningen	303	209
Af: waardeverminderingen	166	151
Boekwaarde per 31 december	<u>3.473</u>	<u>3.411</u>

Toelichting:**MediRisk**

MediRisk B.A. is een onderlinge waarborgmaatschappij van ziekenhuizen voor de verzekering van medische aansprakelijkheid, zonder winstoogmerk. Het Dijklander Ziekenhuis heeft ter verhoging van het waarborgvermogen van MediRisk een rentedragende waarborgsom van € 45.000 gestort. De lening is aangegaan voor een periode van vijftien jaar, met stilzwijgende verlenging van telkens vijf jaar. Bij beëindiging van het lidmaatschap wordt de lening na afloop van het desbetreffende boekjaar opeisbaar.

Om te kunnen voldoen aan kapitaaleisen van Solvency I en II zijn de leden akkoord gegaan met kapitaalversterking door middel van uitgifte van aandelen en daarmee gepaard gaande stortingen. Aanvullend is gekozen voor extra agiostortingen op het kapitaal. De Nederlandse Bank is akkoord gegaan met het voorstel om een gedeelte van de kapitaalversterking via garantiestellingen in te vullen. Het Dijklander Ziekenhuis heeft bij de uitgifte van aandelen in drie tranches een totaalbedrag inclusief agio gestort van € 509.000. De aanvullende kapitaalstoring bedroeg € 708.000. Het Dijklander Ziekenhuis heeft een garantiestelling verstrekt van € 581.000.

Het kapitaal en de agio wordt bijgehouden op een aandeelhoudersrekening. Indien sprake is van een positief behaald resultaat, wordt over het nominaal aandelenkapitaal, vermeerderd met het agio jaarlijks een rentevergoeding aan deze rekening toegevoegd. Bij beëindiging van het lidmaatschap kan het door de leden gestorte aandelenkapitaal (nominaal en agio) -onder voorwaarden- terugvloeiën naar de leden afhankelijk van de solvabiliteit en toestemming van De Nederlandse Bank.

Het Dijklander Ziekenhuis heeft haar aansprakelijkheidsverzekering bij MediRisk met ingang van 1 januari 2018 beëindigd. Het ziekenhuis behoudt een vordering op MediRisk gelijk aan de aandeelhoudersrekening. Het ziekenhuis voorziet vooralsnog geen aanleiding deze vordering af te waarden en verwacht dat MediRisk onder de voorwaarden gesteld in de statuten het saldo op de aandeelhoudersrekening binnen de vastgestelde termijn betaalbaar zal stellen.

1.12 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

ACTIVA

Toelichting:*Centramed*

Centramed is een onderlinge waarborgmaatschappij van ziekenhuizen voor de verzekering van medische aansprakelijkheid, zonder winstoogmerk. Het aansprakelijk vermogen van Centramed wordt gevormd door het eigen vermogen en achtergestelde ledenrekeningen. Het eigen vermogen bestaat o.a. uit aandelen en op aandelen gestort kapitaal, inclusief agio. Het Dijklander Ziekenhuis heeft een totaalbedrag inclusief agio gestort van € 197.000. Het saldo van de ledenrekening bedraagt ultimo 2018 € 69.000.

Het Dijklander Ziekenhuis heeft haar aansprakelijkheidsverzekering ook in 2019 bij Centramed voortgezet.

Leningen personeel

In het kader van het Meerkeuzesysteem Arbeidsvoorwaarden uit de CAO Ziekenhuizen worden aan werknemers leningen verstrekt voor de aanschaf van een fiets of een pc. De leningen hebben een looptijd van maximaal vijf jaar en het restbedrag dient bij het verlaten van de organisatie of bij pensionering in één keer te worden afgelost. De leningen verstrekt voor de aanschaf van een pc zijn in 2017 volledig afgelost.

Leningskosten

Het ziekenhuis heeft in de loop der jaren een aantal door het WFZ-geborgde langlopende leningen afgesloten. De hierbij verschuldigde disagio ad. € 754.000 is geactiveerd onder de financiële vaste activa en wordt in vijf jaar afgeschreven.

Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:

Naam en rechtsvorm en woonplaats rechtspersoon	Kernactiviteit	Verschaft kapitaal x € 1.000	Kapitaalbelang (in %)	Eigen vermogen 2018 x € 1.000	Resultaat 2018 x € 1.000
Rechtstreekse kapitaalbelangen >= 20%:					
Westfriesgasthuis Holding B.V. te Hoorn	Administratieve ondersteunende diensten	1.098	100%	1.548	3
Zeggenschapsbelangen:					
Stichting Verloskundig Centrum Waterland te Purmerend	Verloskundige zorg in Zaanstreek/Waterland	n.v.t.	n.v.t.	-928	-44
Stichting Diagnostisch Centrum West-Friesland te Hoorn	Medische onderzoeken eerstelijns	n.v.t.	n.v.t.	643	-78
Belangen samen met dochtermaatschappijen:					
Maelson Apotheek B.V. te Hoorn	Exploiteren apotheek binnen het ziekenhuis	18	100%	213	200
Codia Waterland B.V. te Purmerend	Nefrologische zorg regio Waterland zkhs.	12	67%	286	95
Esperanz B.V. te Purmerend	Oncologische zorg in de regio	12	67%	41	-13
Symbiant B.V. te Alkmaar	Klinische (en forensische-) pathologie	6	33%	2.892	60
Comicro B.V. te Zaandam	(Medische) microbiologie	448	50%	1.026	134
Diagnost-IQ B.V. te Hoorn	Klinisch chemische laboratoria	631	67%	1.060	-30
Volledig aansprakelijk vennoot van VoF of CV:					
Maelson Apotheek C.V. te Hoorn	Exploiteren poliklinische apotheek binnen zkhs.	n.v.t.	90%	1.358	680
Rechtstreekse kapitaalbelangen < 20%:					
24-Uurs Apotheek Waterland te Purmerend	Exploiteren poliklinische apotheek binnen zkhs.	3	13%		

Toelichting:

In bovenstaand overzicht wordt voor de volgende rechtspersonen het eigen vermogen en het resultaat volgens de laatst vastgestelde jaarrekening 2017 vermeld: Stichting Diagnostisch Centrum West-Friesland, Codia Waterland B.V., Esperanz B.V., Symbiant B.V., Comicro B.V. en Diagnost-IQ B.V. De aandeelhouders van Esperanz B.V. hebben besloten de activiteiten te beëindigen en de vennootschap per 1 februari 2018 te ontbinden.

1.12 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS**ACTIVA****Toelichting:**

Als gevolg van de fusie tussen het Westfriesgasthuis en het Waterlandziekenhuis is de zeggenschapsverhouding in de vergadering van aandeelhouders zodanig gewijzigd dat het Zaans Medisch Centrum de helft van de stemmen op de aandelen van Codia B.V., Esperanz B.V. en Diagnost-IQ B.V. kan uitbrengen en het Dijklander Ziekenhuis de andere helft.

3. Voorraden

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Medische middelen	3.152	2.905
Voedingsmiddelen	23	40
Overige voorraden:		
Voorgescreven kleding	52	12
Hotelfunctie	73	33
Kantoorbenodigdheden en drukwerk	70	85
Onderhoud terreinen, gebouwen en installaties; energie	69	55
Totaal voorraden	<u>3.439</u>	<u>3.130</u>

Toelichting:

Op de voorraden is geen voorziening voor incourantheid getroffen.

4. Onderhanden werk uit hoofde van DBC's

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Onderhanden werk DBC's / DBC-zorgproducten gereguleerd segment	2.559	2.467
Onderhanden werk DBC's / DBC-zorgproducten vrij segment	32.547	30.017
Onderhanden werk GGZ	2.648	1.525
Af: ontvangen voorschotten	-38.517	-43.662
Af: uitkomst omzetsbepaling	3.738	3.044
Totaal onderhanden werk	<u>2.975</u>	<u>-6.609</u>

Toelichting:

De onderhanden werk positie voor het ziekenhuis- en het honorariumdeel van DBC-zorgproducten is gewaardeerd tegen de verkoopprijs als ware de producten per ultimo boekjaar gefactureerd (huidige opbrengstwaarde).

Het ziekenhuis voorziet vooralsnog geen aanleiding een voorziening te treffen uit hoofde van voorzienbare verliezen op onderhanden projecten.

De ontvangen voorschotten van Zorgverzekeraars dienen ter financiering van het onderhanden werk. In de ontvangen voorschotten is ook opgenomen de door zorgverzekeraar Zilveren Kruis in vijftien gelijke termijnen uit te betalen aanneemsom verlaagd met de ingediende declaraties. Zorgverzekeraar Zilveren Kruis heeft bovenop deze betaling, ook een gedeelte van de facturiestroom betaald. Deze dubbele betaling is opgenomen onder de balanspost ontvangen voorschotten.

Het Dijklander Ziekenhuis heeft het met de Zorgverzekeraars vooraf vastgesteld maximumbedrag voor de te leveren zorg per kalenderjaar overschreden. Deze post uitkomst omzetsbepaling bevat tevens een inschatting van de terugbetaling aan de Zorgverzekeraars naar aanleiding van de resultaten van het door het Dijklander Ziekenhuis uitgevoerd onderzoek op basis van de Handreiking rechtmatigheidscontroles MSZ.

1.12 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS**PASSIVA****5. Debiteuren en overige vorderingen**

<i>De specificatie is als volgt :</i>	<u>31-dec-18</u> x € 1.000	<u>31-dec-17</u> x € 1.000
Debiteuren:		
Vorderingen op debiteuren	26.494	20.950
Nog te factureren diensten	18.602	41.063
Vorderingen op zorgverzekeraars oude jaren	3.468	0
Vorderingen op groepsmaatschappijen	712	705
Vorderingen op verbonden maatschappijen	4.684	2.791
Overige vorderingen:		
Ziekengelden	18	18
Overig	466	453
Overlopende activa:		
Vooruitbetaalde bedragen	4.205	3.837
Nog te ontvangen bedragen	2.705	4.039
Totaal vorderingen en overlopende activa	<u>61.354</u>	<u>73.856</u>

Toelichting:

Nog te factureren diensten is in 2018 gedaald met € 22,5 miljoen ten opzichte van voorgaand jaar. Het Dijklander Ziekenhuis heeft de facturatie van zorgverzekers CZ en ONVZ met betrekking tot schadejaar 2017 pas aan het einde van het jaar 2017 opgestart. Hierdoor was ultimo 2017 sprake van een incidentieel hoger saldo van € 20,6 miljoen.

Er is geen voorziening in aftrek gebracht op de vorderingen. Dijklander Ziekenhuis waardeert een vordering direct af op het moment dat een vordering op een debiteur niet meer volwaardig is.

Dijklander Ziekenhuis heeft alle huidige en toekomstige vorderingen verpand aan de ING Bank en Rabobank. Zie hiervoor de toelichting op het overzicht langlopende schulden opgenomen onder 1.14.2.

De ontvangen voorschotten van de zorgverzekers zijn opgenomen onder 9. onderhanden projecten uit hoofde van DBC's.

6. Liquide middelen

<i>De specificatie is als volgt :</i>	<u>31-dec-18</u> x € 1.000	<u>31-dec-17</u> x € 1.000
Kredietinstellingen	9.882	12.582
Kasmiddelen	23	15
Totaal liquide middelen	<u>9.905</u>	<u>12.597</u>

Toelichting:

De kasmiddelen staan ter vrije beschikking van het ziekenhuis.

1.12 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

PASSIVA

7. Eigen vermogen

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Kapitaal	1.804	1.804
Bestemmingsreserves	321	226
Algemene en overige reserves	85.366	85.802
Totaal eigen vermogen	<u>87.491</u>	<u>87.832</u>

Kapitaal

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u>	<u>Resultaat-</u>	<u>Overige</u>	<u>Saldo per</u>
	<u>1-jan-2018</u>	<u>bestemming</u>	<u>mutaties</u>	<u>31-dec-2018</u>
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Kapitaal	1.804	0	0	1.804
	<u>1.804</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1.804</u>

Bestemmingsreserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u>	<u>Resultaat-</u>	<u>Overige</u>	<u>Saldo per</u>
	<u>1-jan-2018</u>	<u>bestemming</u>	<u>mutaties</u>	<u>31-dec-2018</u>
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Giften en donaties	226	95	0	321
Totaal bestemmingsreserves	<u>226</u>	<u>95</u>	<u>0</u>	<u>321</u>

Algemene en overige reserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u>	<u>Resultaat-</u>	<u>Overige</u>	<u>Saldo per</u>
	<u>1-jan-2018</u>	<u>bestemming</u>	<u>mutaties</u>	<u>31-dec-2018</u>
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Reserve aanvaardbare kosten	85.802	-436	0	85.366
Overige reserve	0	0	0	0
Totaal algemene en overige reserves	<u>85.802</u>	<u>-436</u>	<u>0</u>	<u>85.366</u>

Het verloop van de reserve aanvaardbare kosten is als volgt:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Stand per 1 januari	85.802	83.417
Mutaties:		
Resultaat	-341	1.369
Dotatie bestemmingsreserves	-95	37
Onttrekking bestemmingsreserves	0	678
Onttrekking overige reserves	0	301
Mutatie	-436	2.385
Stand per 31 december	<u>85.366</u>	<u>85.802</u>

Toelichting:*Bestemmingsreserve giften en donaties*

Gedurende het boekjaar 2018 heeft het ziekenhuis € 109 aan giften en donaties ontvangen. De uitgaven over 2018 bedroegen € 14 en zijn ten laste van de bestemmingsreserve gebracht.

1.12 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

PASSIVA

8. Voorzieningen

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	Saldo per 1-jan-2018	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Saldo per 31-dec-2018
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Toekomstige personeelsverplichtingen	2.795	296	164	0	2.927
Arbeidsongeschiktheidskosten	664	497	501	0	660
PLB-uren	318	36	168	0	186
Medische aansprakelijkheid	2.039	990	631	0	2.398
Totaal voorzieningen	5.816	1.819	1.464	0	6.171

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moet worden beschouwd:

	31-dec-2018
	x € 1.000
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	783
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	5.388
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	2.768

Toelichting per categorie voorziening:*Voorziening toekomstige personeelsverplichtingen*

De voorziening toekomstige personeelsverplichtingen dient ter dekking van toekomstige jubileumuitkeringen aan het huidige personeel. De gehanteerde disconteringsvoet bedraagt tussen de 1,35% en 2,00%, afhankelijk van de termijn van uitkering (2017 tussen 1,35% en 2,00%). De berekening is gebaseerd op de toezeggingen volgens de huidige CAO-Ziekenhuizen, blijfkans en leeftijd.

Voorziening voor arbeidsongeschiktheidskosten

De voorziening arbeidsongeschiktheidskosten wordt gevormd voor de op de balansdatum bestaande arbeidsongeschiktheidsgevallen, waarvan de bijbehorende kosten van bezoldiging direct ten laste van de rechtspersoon komen. De op balansdatum geschatte verplichting tot in de toekomst doorbetalen van bezoldiging van personeelsleden, die op balansdatum arbeidsongeschikt zijn, bedraagt € 0,7 mln. De voorziening heeft betrekking op de eerste twee jaren van arbeidsongeschiktheid.

Voorziening PLB-uren

In de CAO Ziekenhuizen 2009-2011 zijn partijen overeengekomen om per 1 januari 2010 een persoonlijk levensfasebudget (PLB) in de tijd te realiseren voor alle werknemers vallend onder de CAO Ziekenhuizen. Dit PLB kan aangewend worden voor bestedingsdoelen in tijd. Met de invoering van het PLB komen de huidige leeftijdsafhankelijke verlofregelingen en ontziebepalingen te vervallen. Om de implementatielast bij het invoeren van een PLB zo veel mogelijk te beperken wordt een eenmalige invoering en overgangsregeling gerealiseerd. Dit betekent o.a. dat werknemers in de leeftijdscategorie 45-49 jaar een eenmalige storting in hun budget ontvangen van 200 uur bij het bereiken van de 55-jarige leeftijd. Deze voorziening dient ter dekking van deze toekomstige eenmalige storting van PLB-uren aan genoemd personeel.

Medische aansprakelijkheid

De voorziening is gevormd uit hoofde van een risico-inschatting voor mogelijke claims waarvoor het ziekenhuis aansprakelijk is en de verwachte uitstroom van middelen om deze claims af te wikkelen.

1.12 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

PASSIVA

9. Langlopende schulden

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Overige langlopende schulden	146.321	156.402
Totaal langlopende schulden	<u>146.321</u>	<u>156.402</u>

Het verloop van de langlopende schulden is als volgt weer te geven:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Stand per 1 januari	156.402	162.186
Bij: nieuwe leningen	0	5.000
Af: aflossingen	10.081	10.784
Stand per 31 december	<u>146.321</u>	<u>156.402</u>
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	9.967	9.970
Stand langlopende schulden per 31 december	<u>136.354</u>	<u>146.432</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de schulden als langlopend moet worden beschouwd:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	9.967	9.970
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.) (balanspost)	136.354	146.432
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	96.850	106.469

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar bijlage 1.14 overzicht langlopende leningen. De aflossingsverplichtingen zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

Toelichting:

Gedurende het boekjaar 2018 zijn geen langlopende leningen op de rentevervaldatum vervroegd afgelost. Ook heeft het Dijklander Ziekenhuis geen nieuwe langlopende leningen afgesloten.

Met betrekking tot de variabelrentende schulden (drietal langlopende leningen met een euribor gekoppelde debetrente bij de ING Bank N.V. met een hoofdsom van respectievelijk € 3,0 mln., € 2,3 mln. en € 6,9 mln.) heeft het ziekenhuis renteswaps gecontracteerd, zodat zij variabele rente ontvangt en vaste rente betaalt. Deze renteswaps zijn verwerkt op basis van kostprijs-hedge-accounting, dit biedt de mogelijkheid om het hedge-instrument op kostprijs te waarderen zijnde nihil.

Deze renteswaps zijn ultimo 2018 als volgt toe te lichten:

	<u>Marktwaarde</u>	<u>Totale</u>	<u>Nominale</u>
	<u>renteswap</u>	<u>looptijd</u>	<u>waarde</u>
	<u>31-dec-18</u>		<u>x € 1.000</u>
	x € 1.000		x € 1.000
ING Bank N.V. 47965481	-349	20 jaar	3.300
ING Bank N.V. 47966781	-275	20 jaar	2.600
ING Bank N.V. 51658831	-761	20 jaar	7.304

De renteswap met een nominale waarde van € 3,3 mln. heeft betrekking op de euribor optimaal lening met een hoofdsom van € 3,0 mln. De variabele rentevergoeding (3-maands Euribor + 2,73%) op deze lening is met deze renteswap omgezet in een vaste rente op basis van 4,88% met een opslag van 2,73% (7,61%).

De renteswap met een nominale waarde van € 2,6 mln. heeft betrekking op de euribor optimaal lening met een hoofdsom van € 2,3 mln. De variabele rentevergoeding (3-maands Euribor + 2,73%) op deze lening is met deze renteswap omgezet in een vaste rente op basis van 4,88% met een opslag van 2,73% (7,61%).

De renteswap met een nominale waarde van € 7,3 mln. heeft betrekking op de euribor optimaal lening met een hoofdsom van € 6,9 mln. De variabele rentevergoeding (3-maands Euribor + 2,73%) op deze lening is met deze renteswap omgezet in een vaste rente op basis van 4,69% met een opslag van 2,73% (7,42%).

1.12 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS**PASSIVA****10. Kortlopende schulden en overlopende passiva**

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Schulden aan kredietinstellingen	4.000	4.000
Crediteuren	11.623	3.784
Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	9.967	9.970
Belastingen en sociale premies	7.361	7.462
Schulden terzake pensioenen	249	106
Nog te betalen salarissen	-60	14
Terugbetalingsverplichtingen zorgverzekeraars oude jaren	0	4.585
Vakantiegeld	5.406	5.478
Vakantiedagen	16.248	15.201
ORT over vakantie / verlof	250	636
Schulden aan groepsmaatschappijen	407	301
Schulden aan verbonden maatschappijen	946	752
Overige schulden:		
Specialisten	2.853	2.683
Overig	64	68
Vooruitontvangen opbrengsten:		
Vooruitontvangen bedragen	634	316
Overlopende passiva:		
Nog te betalen bedragen	7.662	9.562
Totaal kortlopende schulden en overlopende passiva	<u>67.610</u>	<u>64.918</u>

Toelichting:

De crediteuren nemen in 2018 toe met € 7,8 miljoen ten opzichte van 2017. Deze mutatie heeft o.a. betrekking op de volgende facturen: pensioenpremie Pensioenfonds Zorg en Welzijn (€ 1,1 miljoen), onderhoudscontract ziekenhuisinformatiesysteem Chipsoft (€ 0,7 miljoen) en diverse investeringen in ICT ten behoeve van de fusie (waaronder Chipsoft € 0,5 miljoen).

11. Financiële instrumenten*Algemeen*

De instelling maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de instelling blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen. De instelling handelt niet in financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan de instellingen verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten. De contractwaarde of fictieve hoofdsommen van de financiële instrumenten zijn slechts een indicatie van de mate waarin van dergelijke financiële instrumenten gebruik wordt gemaakt en niet van het bedrag van de krediet- of marktrisico's.

Kredietrisico

Het Dijklander Ziekenhuis loopt kredietrisico op de vorderingen ter hoogte van € 61,4 mln. op balansdatum. Deze vorderingen bestaan hoofdzakelijk uit vorderingen op zorgverzekeraars. Bij de waardering van de vorderingen is rekening gehouden met het risico op oninbaarheid.

Renterisico en kasstroomrisico

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. Bij deze leningen is sprake van een vast rentepercentage over de gehele looptijd. De leningen worden aangehouden tot het einde van de looptijd. De instelling heeft derhalve als beleid om geen afgeleide financiële instrumenten te gebruiken om (tussentijdse) rentefluctuaties te beheersen.

Reële waarde

De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, effecten, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

1.12 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

PASSIVA

12. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Macrobeheersinstrument (MBI)

Het macrobeheersinstrument kan door de minister van VWS ingezet worden om overschrijdingen van het makro kader zorg terug te vorderen bij instellingen voor medisch specialistische zorg en bij instellingen voor curatieve geestelijke gezondheidszorg. Het macrobeheersinstrument is uitgewerkt in de Aanwijzing macrobeheersmodel instellingen voor medisch specialistische zorg, respectievelijk Aanwijzing Macrobeheersinstrument curatieve geestelijke gezondheidszorg. Ook voor instellingen in andere sectoren kan een Aanwijzing Macrobeheersinstrument van toepassing zijn. Jaarlijks wordt door de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) ambtshalve een mbi-omzetplafond vastgesteld. Tevens wordt door de NZa jaarlijks een omzetplafond per instelling vastgesteld, welke afhankelijk is van de realisatie van het mbi-omzetplafond van alle instellingen gezamenlijk. Deze vaststelling vindt plaats nadat door de Minister van VWS de overschrijding van het mbi-omzetplafond uiterlijk vóór 1 december van het opvolgend jaar is gecommuniceerd.

Voor 2018 is het mbi-omzetplafond door de NZa vastgesteld op EUR 21.649,7 miljoen (prijsniveau 2017).

Bij het opstellen van de jaarrekening 2018 bestaat nog geen inzicht in realisatie van het mbi-omzetplafond over 2018. Het Dijklander Ziekenhuis is niet in staat een betrouwbare inschatting te maken van de uit het macrobeheersinstrument voortkomende verplichting en deze te kwantificeren. Als gevolg daarvan is deze verplichting niet tot uitdrukking gebracht in de balans van de stichting per 31 december 2018.

Obligoverplichting Waarborgfonds voor de Zorgsector (Wfz)

Het Dijklander Ziekenhuis heeft in het kader van het Wfz-deelnemerschap een obligoverplichting richting het Wfz. Dit houdt in dat indien het Wfz zou worden aangesproken op zijn garantieverplichtingen en het eigen vermogen van het Wfz onvoldoende zou blijken om aan de garantieverplichtingen te voldoen, dan kan het Wfz een beroep doen op financiële hulp van de deelnemers. Deze hulp wordt in dat geval geboden in de vorm van renteloze leningen aan het Wfz. Het obligo bedraagt maximaal 3% van de restantschuld van de geborgde leningen van de deelnemer. Voor het Dijklander gaat het hier om 3% van € 93.805.000 is €2.814.000.

Garantiestelling MediRisk

Het Dijklander Ziekenhuis heeft een garantiestelling afgegeven aan MediRisk voor een bedrag van € 581.000. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar 1.12 toelichting op de enkelvoudige balans onderdeel 2. Financiële vaste activa.

GGZ-centrum

Het Dijklander Ziekenhuis heeft in samenwerking met Stichting Geestelijke Gezondheidszorg Noord Holland Noord een centrum voor geestelijke gezondheidszorg ontwikkeld op locatie Hoorn. Het Dijklander Ziekenhuis heeft een eeuwigdurende huurovereenkomst afgesloten met Stichting Geestelijke Gezondheidszorg Noord Holland Noord. De huurverplichting van Stichting Geestelijke Gezondheidszorg Noord Holland Noord aan het Dijklander Ziekenhuis bedroeg in 2018 € 782.000. De Stichting Geestelijke Gezondheidszorg Noord Holland Noord neemt volledig de exploitatie van het centrum voor haar rekening.

Radiotherapeutisch en oncologisch centrum

Het Dijklander Ziekenhuis heeft in samenwerking met het VUmc een centrum voor radiotherapie en oncologie ontwikkeld op locatie Hoorn. Het Dijklander Ziekenhuis heeft voor het radiotherapeutische gedeelte een huurovereenkomst voor 20 jaar met aansluitende huurperiodes van telkens 5 jaar afgesloten met het VUmc. De huurverplichting van VUmc naar het Dijklander Ziekenhuis bedroeg in 2018 € 681.000 met een resterende looptijd van 13 jaar en 9 maanden. Het VUmc neemt volledig de exploitatie van het radiotherapeutische gedeelte voor haar rekening.

Huurverplichtingen polikliniek Heerhugowaard

Het Dijklander Ziekenhuis heeft met ingang van september 2008 een huurovereenkomst voor een periode van 5 jaar met aansluitende huurperiodes van telkens 5 jaar afgesloten voor de huur van de polikliniek in Heerhugowaard. Einde 2017 zijn huurder en verhuurder overeengekomen de huurovereenkomst vanaf 31 augustus 2018 te verlengen voor twaalf kalendermaanden, derhalve eindigend op 31 augustus 2019. De huurverplichting bedroeg in 2018 € 102.000 met een resterende looptijd van 8 maanden. Vanaf einde april 2019 biedt het Dijklander Ziekenhuis geen patiëntenzorg meer op de betreffende locatie.

Huurverplichtingen polikliniek Enkhuizen

Het Dijklander Ziekenhuis heeft januari 2013 een huurovereenkomst voor een periode van 10 jaar met aansluitende huurperiodes van telkens 5 jaar afgesloten voor de huur van de polikliniek in Enkhuizen. De huurverplichting bedroeg in 2018 € 120.000 met een resterende looptijd van 4 jaar.

1.13 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen x € 1.000	Machines en installaties x € 1.000	Andere vaste bedrijfs- middelen, technische en administratieve uitrusting x € 1.000	Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa x € 1.000	Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa x € 1.000	Totaal x € 1.000
Stand per 1 januari 2018						
- aanschafwaarde	236.202	96.188	59.123	2.720	0	394.233
- cumulatieve afschrijvingen	94.949	45.867	34.804	0	0	175.620
Boekwaarde per 1 januari 2018	<u>141.253</u>	<u>50.321</u>	<u>24.319</u>	<u>2.720</u>	<u>0</u>	<u>218.613</u>
Mutaties in het boekjaar						
- investeringen	2.408	5.104	11.267	812	0	19.591
- afschrijvingen	7.389	5.333	9.002	0	0	21.724
- <i>Herrubricering</i>						
aanschafwaarde	-4.479	4.479	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	-2.389	2.389	0	0	0	0
- <i>terugname geheel afgeschreven activa</i>						
aanschafwaarde	1.258	458	11.310	0	0	13.026
cumulatieve afschrijvingen	1.258	458	11.310	0	0	13.026
- <i>desinvesteringen</i>						
aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
per saldo	0	0	0	0	0	0
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-7.071</u>	<u>1.861</u>	<u>2.265</u>	<u>812</u>	<u>0</u>	<u>-2.133</u>
Stand per 31 december 2018						
- aanschafwaarde	232.873	105.313	59.080	3.532	0	400.798
- cumulatieve afschrijvingen	98.691	53.131	32.496	0	0	184.318
Boekwaarde per 31 december 2018	<u>134.182</u>	<u>52.182</u>	<u>26.584</u>	<u>3.532</u>	<u>0</u>	<u>216.480</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	2,5-10,0%	5,0%-10,0%	12,5%-20,0%	nvt	nvt	

1.14.1 Overzicht langlopende schulden ultimo 2018 (enkelvoudig)

Leninggever	Datum	Hoofdsom	Totale looptijd	Soort lening	Rente	Restschuld 31 december 2017	Nieuwe leningen in 2018	Aflossing in 2018	Restschuld 31 december 2018	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2017	Aflossingswijze	Aflossing 2019	Gestelde zekerheden
		x € 1 000			%	x € 1 000	x € 1 000	x € 1 000	x € 1 000	x € 1 000			x € 1 000	
Bank Nederlandse Gemeenten	1-12-1992	9.076	40 jr	onderhands	2,980%	3.403	0	227	3.176	2.041	14 jr	lineair	227	rijksgarantie
Bank Nederlandse Gemeenten	2-1-1998	3.403	30 jr	onderhands	4,740%	1.134	0	113	1.021	456	10 jr	lineair	0	rijksgarantie
Bank Nederlandse Gemeenten	8-5-1998	10.210	30 jr	onderhands	4,550%	3.743	0	340	3.403	1.703	10 jr	lineair	340	rijksgarantie
Delta Loyd	29-5-1998	8.508	30 jr	onderhands	5,620%	3.119	0	283	2.836	1.421	10 jr	lineair	283	rijksgarantie
Bank Nederlandse Gemeenten	1-9-1998	3.063	30 jr	onderhands	4,840%	1.123	0	102	1.021	511	10 jr	lineair	102	rijksgarantie
Bank Nederlandse Gemeenten	14-5-2001	7.487	20 jr	onderhands	5,540%	1.498	0	373	1.125	0	3 jr	lineair	373	WFZ
Bank Nederlandse Gemeenten	12-9-2003	27.500	20 jr	onderhands	4,470%	10.000	0	1.428	8.572	1.429	6 jr	lineair	1.428	WFZ
Bank Nederlandse Gemeenten	12-9-2003	19.500	40 jr	onderhands	4,745%	13.528	0	489	13.039	10.601	27 jr	lineair	489	WFZ
Fortis Bank (Nederland) N.V.	10-12-2003	15.000	50 jr	onderhands	4,874%	10.800	0	300	10.500	9.000	35 jr	lineair	300	WFZ
ABN Amro N.V.	22-12-2003	8.000	30 jr	onderhands	4,720%	4.266	0	266	4.000	2.670	15 jr	lineair	266	WFZ
Bank Nederlandse Gemeenten	15-3-2004	6.000	20 jr	onderhands	4,350%	2.100	0	300	1.800	300	6 jr	lineair	300	WFZ
Bank Nederlandse Gemeenten	25-8-2004	3.500	20 jr	onderhands	4,740%	1.225	0	175	1.050	175	6 jr	lineair	175	WFZ
Bank Nederlandse Gemeenten	25-8-2004	3.500	40 jr	onderhands	4,900%	2.362	0	87	2.275	1.840	26 jr	lineair	87	WFZ
Bank Nederlandse Gemeenten	25-8-2004	5.500	50 jr	onderhands	4,930%	4.070	0	110	3.960	3.410	36 jr	lineair	110	WFZ
Nederlandse Waterschapsbank	28-11-2006	10.000	30 jr	onderhands	4,060%	6.334	0	334	6.000	4.330	18 jr	lineair	334	WFZ
Nederlandse Waterschapsbank	23-11-2006	2.000	20 jr	onderhands	4,020%	900	0	100	800	300	8 jr	lineair	100	WFZ
Nederlandse Waterschapsbank	23-11-2006	7.000	30 jr	onderhands	3,970%	4.434	0	234	4.200	3.030	18 jr	lineair	234	WFZ
ING Bank N.V.	3-9-2007	10.000	20 jr	onderhands	4,735%	2.500	0	250	2.250	1.000	9 jr	lineair*	250	WFZ
Bank Nederlandse Gemeenten	21-12-2007	1.950	30 jr	onderhands	4,790%	1.300	0	65	1.235	910	19 jr	lineair	65	WFZ
Bank Nederlandse Gemeenten	6-4-2009	1.020	15 jr	onderhands	4,300%	476	0	68	408	68	6 jr	lineair	68	rijksgarantie
ING Bank N.V.	1-8-2010	2.340	10 jr	onderhands	7,610%	1.300	0	130	1.170	520	5 jr	lineair**	130	zie toelichting 1.14.2
ING Bank N.V.	1-8-2010	2.970	10 jr	onderhands	7,610%	1.650	0	165	1.485	660	5 jr	lineair**	165	zie toelichting 1.14.2
ING Bank N.V.	1-8-2010	6.900	10 jr	onderhands	7,420%	3.821	0	410	3.411	1.358	5 jr	lineair**	410	zie toelichting 1.14.2
Rabobank Nederland	7-11-2013	12.000	15 jr	onderhands	4,800%	9.450	0	600	8.850	5.850	10 jr	lineair**	600	zie toelichting 1.14.2
Nederlandse Waterschapsbank	17-1-2014	828	10 jr	onderhands	2,110%	580	0	83	497	83	6 jr	lineair	83	rijksgarantie
Nederlandse Waterschapsbank	17-3-2014	189	5 jr	onderhands	1,330%	76	0	38	38	0	1 jr	lineair	38	rijksgarantie
Nederlandse Waterschapsbank	17-3-2014	299	8 jr	onderhands	1,890%	188	0	38	150	0	4 jr	lineair	37	rijksgarantie
Nederlandse Waterschapsbank	10-3-2014	9.000	30 jr	onderhands	3,190%	8.100	0	300	7.800	6.300	26 jr	lineair	300	WFZ
ING Bank N.V.	10-3-2014	9.000	9 jr	onderhands	4,220%	7.740	0	360	7.380	5.580	5 jr	lineair	360	zie toelichting 1.14.2
Nederlandse Waterschapsbank	13-10-2014	10.000	30 jr	onderhands	2,252%	9.000	0	333	8.667	7.002	26 jr	lineair	333	WFZ
ING Bank N.V.	13-10-2014	10.000	8,5 jr	onderhands	3,650%	8.800	0	400	8.400	6.400	5 jr	lineair**	400	zie toelichting 1.14.2
ING Bank N.V.	10-6-2015	7.000	7,8 jr	onderhands	3,500%	6.300	0	280	6.020	4.620	5 jr	lineair**	280	zie toelichting 1.14.2
ING Bank N.V.	10-6-2015	5.000	7,8 jr	onderhands	3,300%	3.750	0	500	3.250	750	5 jr	lineair**	500	zie toelichting 1.14.2

1.14.1 Overzicht langlopende schulden ultimo 2018 (enkelvoudig vervolg)

Leninggever	Datum	Hoofdsom	Totale looptijd	Soort lening	Rente	Restschuld 31 december 2017	Nieuwe leningen in 2018	Aflossing in 2018	Restschuld 31 december 2018	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2017	Aflossingswijze	Aflossing 2019	Gestelde zekerheden
		x € 1 000			%	x € 1 000	x € 1 000	x € 1 000	x € 1 000	x € 1 000			x € 1 000	
Bank Nederlandse Gemeenten	1-7-2015	7.000	30 jr	onderhands	1,740%	6.533	0	233	6.300	5.135	27 jr	lineair	233	WFZ
Bank Nederlandse Gemeenten	15-2-2016	6.000	30 jr	onderhands	1,695%	5.800	0	200	5.600	4.600	28 jr	lineair	200	WFZ
Bank Nederlandse Gemeenten	15-2-2017	3.000	10 jr	onderhands	0,630%	3.000	0	300	2.700	1.200	9 jr	lineair	300	WFZ
Bank Nederlandse Gemeenten	15-2-2017	2.000	30 jr	onderhands	1,575%	2.000	0	67	1.933	1.598	29 jr	lineair	67	WFZ
Totaal						156.402	0	10.081	146.321	96.850			9.967	

* Aflossing € 750.000 per jaar, voor het eerst op 1 september 2008 tot 1 september 2017, en daarop volgend € 250.000 per jaar, voor het eerst op 1 september 2018 tot 1 september 2027.

** Bij einde looptijd lening resteert een openstaand leningbedrag, welke bij einde looptijd lening in één bedrag zal worden afgelost.

1.14.2 Toelichting op overzicht langlopende schulden ultimo 2018 (enkelvoudig)

Ultimo 2018 heeft het Dijklander Ziekenhuis een kredietfaciliteit bij de ING Bank N.V. groot € 43.366.000, bestaande uit de volgende onderdelen:

- Rekening courant krediet met een kredietlimiet van € 10.000.000;
- Rentevastlening met een hoofdsom van € 10.000.000 met het Dijklander Ziekenhuis als kredietnemer. Ultimo 2018 bedraagt de restschuld € 2.250.000;
- Langlopende lening met een euribor gekoppelde debetrente met een hoofdsom van € 2.340.000 met het Dijklander Ziekenhuis als kredietnemer. De variabele rentevergoeding (3-maands Euribor + 2,73%) op deze lening is met een renteswap omgezet in een vaste rente op basis van 4,88% met een opslag van 2,73% (7,61%). Ultimo 2018 bedraagt de restschuld € 1.170.000;
- Langlopende lening met een euribor gekoppelde debetrente met een hoofdsom van € 2.970.000 met het Dijklander Ziekenhuis als kredietnemer. De variabele rentevergoeding (3-maands Euribor + 2,73%) op deze lening is met een renteswap omgezet in een vaste rente op basis van 4,88% met een opslag van 2,73% (7,61%). Ultimo 2018 bedraagt de restschuld € 1.485.000;
- Langlopende lening met een euribor gekoppelde debetrente met een hoofdsom van € 6.900.000 met het Dijklander Ziekenhuis als kredietnemer. De variabele rentevergoeding (3-maands Euribor + 2,73%) op deze lening is met een renteswap omgezet in een vaste rente op basis van 4,69% met een opslag van 2,73% (7,42%). Ultimo 2018 bedraagt de restschuld € 3.411.000;
- Rentevastlening met een hoofdsom van € 9.000.000 met het Dijklander Ziekenhuis als kredietnemer. Ultimo 2018 bedraagt de restschuld € 7.380.000;
- Rentevastlening met een hoofdsom van € 10.000.000 met het Dijklander Ziekenhuis als kredietnemer. Ultimo 2018 bedraagt de restschuld € 8.400.000;
- Rentevastlening met een hoofdsom van € 7.000.000 met het Dijklander Ziekenhuis als kredietnemer. Ultimo 2018 bedraagt de restschuld € 6.020.000;
- Rentevastlening met een hoofdsom van € 5.000.000 met het Dijklander Ziekenhuis als kredietnemer. Ultimo 2018 bedraagt de restschuld € 3.250.000;

Ultimo 2018 heeft het Dijklander Ziekenhuis een kredietfaciliteit bij de Coöperatieve Rabobank U.A. groot € 51.850.000, bestaande uit de volgende onderdelen:

- Rentevastlening met een hoofdsom van € 12.000.000 met het Dijklander Ziekenhuis als kredietnemer. Ultimo 2018 bedraagt de restschuld € 8.850.000;
- Investeringsfaciliteit ten behoeve van de investering in ICT (€ 10.000.000), inventaris (€ 3.000.000) en onroerend goed (€ 30.000.000) tot een maximumbedrag van € 43.000.000. Ultimo 2018 bedraagt de restschuld € 4.000.000 ten behoeve van de investeringsfaciliteit voor onroerend goed. Dit bedrag is opgenomen onder de kortlopende schulden aan kredietinstellingen.
- Consolidatiefaciliteit ten behoeve van de consolidatie van het contante gebruik van voorgenoemde investeringsfaciliteit tot een maximumbedrag van € 43.000.000.

1.14.2 Toelichting op overzicht langlopende schulden ultimo 2018 (enkelvoudig vervolg)

Op 14 juli 2017 heeft het Dijklander Ziekenhuis een gezamenlijke kredietovereenkomst gesloten met de ING Bank en de Rabobank. Middels deze kredietovereenkomst zijn de bestaande rekening courant- en leningovereenkomsten geherdocumenteerd en tevens een nieuwe investerings- en consolidatiefaciliteit aangeboden. Voor al hetgeen het Dijklander Ziekenhuis aan de ING Bank een Rabobank schuldig is of wordt, zijn de volgende zekerheden gevestigd:

- Een 1e hypotheek van € 319.200.000 (gezamenlijk met het Waarborgfonds voor de Zorgsector en de Staat der Nederlanden) op al het onroerend goed in het bezit van het Dijklander Ziekenhuis;
- Verpanding van alle huidige en toekomstige vorderingen, verzekeringspolissen, bankrekeningen en alle roerende zaken (waaronder voorraden en inventarissen) (1e pandrecht, gezamenlijk met het Waarborgfonds voor de Zorgsector en de Staat der Nederlanden);
- Overeenkomst van gedeelde zekerheden met het Waarborgfonds voor de Zorgsector en de Staat der Nederlanden.

Verder zijn met de bank de volgende financiële verplichtingen overeengekomen:

- Minimale solvabiliteit van 25%;
- Minimale DSCR van 1,3 vanaf 2018;
- Minimale EBITDA van € 28 mln. voor de meetperiode eindigend op 30 juni 2018;
- Minimale EBITDA van € 22 mln. voor de meetperiode eindigend op 31 december 2018;
- Minimale EBITDA van € 23 mln. voor de meetperiode eindigend op 31 december 2019;
- Minimale EBITDA voor de meetperiode eindigend op 30 juni 2019, 30 juni 2020 en 31 december 2020 nader door de kredietverleners vast te stellen op basis van het te ontvangen jaarbudget en update van de meerjarenprognose met een horizon van vijf jaar;
- Maximale kapitaaluitgaven van € 25 mln. voor de jaren 2018 tot en met 2020. Vanaf 2021 geldt een maximum van € 20 mln. per jaar.

Het Dijklander Ziekenhuis is de verplichting met betrekking tot de minimale EBITDA van € 28 mln. voor de meetperiode eindigend op 30 juni 2018 niet nagekomen. Financieringspartijen doen afstand van de rechten, die zij hebben met betrekking tot dit verzuim. Hiervoor is een wijzigings- en afstand overeenkomst gedateerd 19 januari 2019 opgesteld tussen betrokken partijen.

Voor het boekjaar 2018 is voldaan aan de financiële convenanten uit de kredietovereenkomst. Voor een nadere toelichting omtrent de convenanten wordt verwezen naar de continuïteitsparagraaf onder de 'grondslagen van waardering en resultaatbepaling'.

1.15 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING**BATEN****13. Opbrengsten zorgprestaties***De specificatie is als volgt :*

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Opbrengsten zorgverzekeringswet (exclusief subsidies)	289.423	279.994
Overige zorgprestaties	9.546	8.331
Totaal	<u>298.969</u>	<u>288.325</u>

Toelichting

De MSZ-omzet 2018 is gebaseerd op de afspraken met de zorgverzekeraars. Met bijna alle zorgverzekeraars is een aanneemsom afgesproken over de periode 2017-2021. Bij een aanneemsom leidt een mutatie van de zorgproductie niet tot een hogere of lagere omzet. Wel is er afgesproken dat de hoogte van de aanneemsom wordt gecorrigeerd voor een eventuele toe- of afname van de op het ziekenhuis gerichte inwoners (adherentie). De exacte impact hiervan is pas te bepalen als de informatie van de declaraties van alle ziekenhuizen bekend is. Dit is naar verwachting einde 2019. De zorgproductie ligt bij de meeste zorgverzekeraars in lijn met de afgesproken aanneemsom met uitzondering van één zorgverzekeraar waar de zorgproductie circa € 4 miljoen lager is dan de afspraak over de lumpsum. Op dit moment is er geen informatie beschikbaar op basis waarvan het Dijklander Ziekenhuis met zekerheid kan zeggen of er sprake is van een positieve of negatieve adherentiecorrectie op de aanneemsom. Daarom zijn er in het boekjaar 2018 geen adherentiecorrecties op de aanneemsommen verwerkt.

14. Subsidies*De specificatie is als volgt:*

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Beschikbaarheidsbijdragen Opleidingen	5.206	7.288
Overige subsidies	3.670	3.245
Totaal	<u>8.876</u>	<u>10.533</u>

Toelichting:

In 2018 daalt de beschikbaarheidsbijdrage opleidingen ten opzichte van 2017 met € 2,1 mln. Het aantal formatieplaatsen AIO in opleiding daalt met 8 fte in 2018. Ten aanzien van de FZO-opleidingen is sprake van 8 minder instromers en 11 minder uitstromend gediplomeerden in 2018.

15. Overige bedrijfsopbrengsten*De specificatie is als volgt :*

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Overige opbrengsten	9.205	7.952
Winstuitkering Maelson Apotheek CV	1.800	0
Totaal	<u>11.005</u>	<u>7.952</u>

Toelichting

De overige bedrijfsopbrengsten zijn in 2018 € 3,4 miljoen hoger dan in 2017. Deze mutatie wordt o.a. veroorzaakt door een winstuitkering van € 1,8 mln. door de Maelson Apotheek CV aan het Dijklander Ziekenhuis in 2018. Daarnaast is in 2018 gestart met pijnbestrijding ten behoeve van het Rode Kruis Ziekenhuis (€ 252.000), het doorbelasten van verleende diensten aan de Omring (€ 199.000) en verleende diensten aan Dr. Kuyperskliniek (€ 100.000). Als gevolg van het insourcen van de keuken en het restaurant locatie Purmerend is de omzet restaurantverstrekingen toegenomen met € 154.000. Vanaf 2018 wordt de parkeeropbrengst locatie Purmerend apart verantwoord, hetgeen leidt tot een toename van de parkeeropbrengsten met € 76.000.

1.15 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

LASTEN

16. Personeelskosten-253414
-117055,48

De specificatie is als volgt :

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Lonen en salarissen	136.263	128.435
Sociale lasten	15.812	17.105
Pensioenpremie	10.591	10.017
Andere personeelskosten	6.869	6.901
Sub-totaal	<u>169.535</u>	<u>162.458</u>
Personeel niet in loondienst	7.474	9.466
Totaal personeelskosten	<u><u>177.009</u></u>	<u><u>171.924</u></u>
Gemiddeld aantal personeelsleden in loondienst op basis van full-time eenheden waarvan werkzaam buiten Nederland	<u>2.219</u>	<u>2.113</u>
	<u>0</u>	<u>0</u>

17. Afschrijvingen immateriële en materiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	x € 1.000	x € 1.000
- materiële vaste activa	21.724	20.878
Subtotaal afschrijvingen	<u>21.724</u>	<u>20.878</u>
Boekwinst / boekverlies afstoten materiële vaste activa	0	-185
Totaal afschrijvingen	<u><u>21.724</u></u>	<u><u>20.693</u></u>

18. Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten

De specificatie is als volgt :

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Honorariumkosten vrijgevestigd medisch specialisten	7.544	7.891
Totaal honorariumkosten vrijgevestigd medisch specialisten	<u>7.544</u>	<u>7.891</u>

19. Overige bedrijfskosten

De specificatie is als volgt :

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	10.211	9.266
Algemene kosten	19.975	17.732
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	68.815	66.224
Onderhoud en energiekosten	6.835	5.183
Huur en leasing	730	449
Dotaties en vrijval voorzieningen	312	173
Totaal bedrijfskosten	<u><u>106.878</u></u>	<u><u>99.027</u></u>

1.15 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

LASTEN

Toelichting

De overige bedrijfskosten stijgen in 2018 met € 8,3 miljoen ten opzichte van 2017. Deze mutatie wordt o.a. veroorzaakt door:

- Toename schoonmaakkosten als gevolg van afsluiten nieuwe schoonmaakcontract voor alle locaties in 2018 € 194.000;
- Toename kosten afvalverwijdering als gevolg van het scheiden van afval en het verwerken van meer afval € 204.000
- Toename kosten van (interklinisch) vervoer tussen locaties Hoorn en Purmerend € 261.000;
- Toename kosten van beveiliging als gevolg van de overgang naar volledige 24/7 bewaking op locaties Hoorn en Purmerend € 191.000;
- Toename ICT kosten als gevolg van de harmonisatie en het op peil brengen van de applicaties en infrastructuur over de locaties € 962.000;
- Toename kosten belastingen en verzekeringen met € 169.000 in 2018. Boekjaar 2017 bevat o.a. een vrijval reservering schade-uitkering door het ziekenhuis van € 382.000;
- Toename algemene kosten in verband met het afboeken van oude openstaande inkooporder met status ontvangen in 2017 € 1.744.000.
- Afname totale kosten laboratorium door een herijking van de afspraken met de externe laboratoria € 502.000;
- Toename kosten dure geneesmiddelen met € 3.767.000. De meerkosten worden volledig vergoed door de zorgverzekeraars;
- Toename onderhoudskosten terreinen, gebouwen en installaties in verband met vrijval voorziening groot onderhoud in 2017 € 2.019.000.

20. Financiële baten en lasten

De specificatie is als volgt :

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	x € 1.000	x € 1.000
Rentebaten	1	103
Rentelasten	-6.167	-6.570
Totaal financiële baten en lasten	<u><u>-6.166</u></u>	<u><u>-6.467</u></u>

1.16 VASTSTELLING EN GOEDKEURING

Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

De Raad van Bestuur van de Stichting Dijklander ziekenhuis heeft de jaarrekening 2018 opgemaakt en vastgesteld in de vergadering van 15 juli 2019.

De Raad van Commissarissen van de Stichting Dijklander Ziekenhuis heeft de jaarrekening 2018 goedgekeurd in de vergadering van 15 juli 2019.

Resultaatbestemming

Het resultaat wordt verdeeld volgens de resultaatverdeling opgenomen in paragraaf 2.1.

Gebeurtenissen na balansdatum

De aandeelhouders van Esperanz B.V. hebben in 2017 besloten de vennootschap te ontbinden. De rechtspersoon is op 1 februari 2018 ontbonden.

Ondertekening door bestuurders en toezichhouders

Ter voorkoming van misbruik zijn de handtekeningen van de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen niet opgenomen in dit exemplaar van de jaarrekening 2018 van Stichting Dijklander Ziekenhuis. Een volledig ondertekend exemplaar ligt ter inzage bij Stichting Dijklander Ziekenhuis.

Raad van Bestuur:

- w.g. A.E. Timmermans (Voorzitter Raad van Bestuur)
- w.g. Dr. H.A. Keuzenkamp (Lid Raad van Bestuur)
- w.g. Y.S. Fokma (Lid Raad van Bestuur)

Raad van Commissarissen:

- w.g. Drs. R.V.W.M. Lantain (Voorzitter Raad van Commissarissen)
- w.g. Drs. A.B. Baaij RA (Vice-voorzitter Raad van Commissarissen)
- w.g. Drs. H.C.J. Ettema RA (Lid Raad van Commissarissen)
- w.g. Prof. dr. R.J.M. Klautz (Lid Raad van Commissarissen)
- w.g. Dr. I. Steneker (Lid Raad van Commissarissen)
- w.g. Ir. Y.L. van der Brugge-Wolring (Lid Raad van Commissarissen)

2. OVERIGE GEGEVENS

2. OVERIGE GEGEVENS

2.1 Statutaire regeling resultaatbestemming

In de statuten is bepaald, conform artikel 11, dat het besluit van de Raad van Bestuur aangaande de resultaatbestemming is onderworpen aan de goedkeuring van van de Raad van Commissarissen.

2.2 Nevenvestigingen

Stichting Dijklander Ziekenhuis heeft nevenvestigingen in Purmerend, Volendam, Enkhuizen en Heerhugowaard. Vanaf 29 april 2019 biedt het Dijklander Ziekenhuis geen patiëntenzorg meer op de polikliniek van Heerhugowaard.

2.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring van de onafhankelijk accountant is opgenomen op de volgende pagina.

Controleverklaring van de onafhankelijk accountant

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van bestuur en de raad van commissarissen van Stichting Dijklander Ziekenhuis

---

Verklaring over de jaarrekening 2018

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Stichting Dijklander Ziekenhuis een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de stichting en de groep op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi.

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichting Dijklander Ziekenhuis te Hoorn ('de stichting') gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2018;
- de geconsolideerde en enkelvoudige resultatenrekening over 2018; en
- de toelichting met de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is de Regeling verslaggeving WTZi.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol Wet Normering Topinkomens (WNT) 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Dijklander Ziekenhuis zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

W6XW6N3EYR3P-1532608701-93

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Thomas R. Malthusstraat 5, 1066 JR Amsterdam, Postbus 90357,
1006 BJ Amsterdam
T: 088 792 00 20, F: 088 792 96 40, www.pwc.nl

PwC is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414405), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

---

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi; en voor
- een zodanige interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de raad van bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet de raad van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De raad van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de klassenindeling bezoldigingsmaximum 2015/2014

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij het bezoldigingsmaximum WNT 2015/2014 zoals bepaald en verantwoord door Stichting Dijklander als uitgangspunt gehanteerd voor onze controle en hebben wij geen werkzaamheden verricht op de totstandkoming van dit bezoldigingsmaximum in 2015/2014.

Verklaring over de in de jaarrekening opgenomen andere informatie

---

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat de jaarrekening andere informatie, die bestaat uit:

- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling verslaggeving WTZi is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling verslaggeving WTZi en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Ons controleoordeel beoogt een redelijke mate van zekerheid te geven dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Amsterdam, 17 juli 2019
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. A.G.J. Gerritsen RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2018 van Stichting Dijklander Ziekenhuis

---

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de raad van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen bepaald om te waarborgen dat we voldoende controlewerkzaamheden verrichten om in staat te zijn een oordeel te geven over de jaarrekening als geheel.

Bepalend hierbij zijn de geografische structuur van de groep, de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten, de bedrijfsprocessen en interne beheersingsmaatregelen en de bedrijfstak waarin de stichting opereert. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.